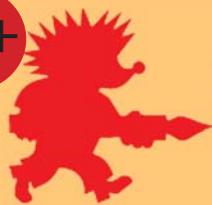

16+

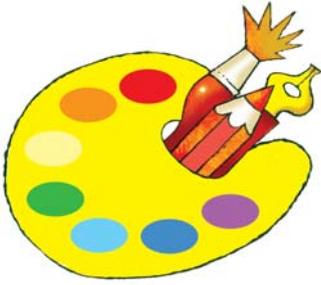
ВОЖОК

Часопис сатиры і гумару

8 • 2020
ЖНІВЕНЬ

Сяргей ВОЛКАЎ.

ВЕРНІСАЖ

Малюе Аляксандр ПЯТРОЎ

ГОЛК ДЭРАПЯ

Хто многа жадае...

Брэст. Інжынеру адной дзяржаўнай будаўнічай арганізацыі, які займаўся пытаннямі забеспячэння, яўна не хапала зарплаты. Таму ён пачаў браць фіксаваныя «ўзнагароджанні» ад пастаўшчыкоў пры закупках на біржавых таргах.

Але, як кажуць, хто многа жадае, той нічога не мае. Фінансавыя міліцыянеры затрымалі прадпрымальнага работніка з чарговым хабарам у амаль чатыры тысячы рублёў.

Цяпер інжынер «мае» ні многа ні мала, а крымінальную справу...

«Без мяне мяне ажанілі»

Гродзенская вобласць. У Астравецкіх райвыканкаме і раённым Савеце дэпутатаў з сумам прыгадалі крылаты выраз «Без мяне мяне ажанілі». Не атрымаўшы абавязковага дазволу з боку хоць адной з гэтых устаноў, у КСУП «Гудагай» Астравецкага раёна летась спісалі пуню для грубых кармоў у вёсцы Рукшаны (яе рэшткавы кошт склаў звыш 17 тысяч рублёў) толькі на падставе загаду дырэктара. Гэтак жа зрабілі і ў камунальных сельскагаспадарчых прадпрыемствах «Доцішкі» Воранаўскага, «Саўбел-2016» Смаргонскага, «Саўгас «Вялікае Мажэйкава» Шчучынскага раёнаў, калі самавольна пачалі зносіць не свае пабудовы.

Ніводнае вяселле не абыходзіцца без слёз... Тыя, хто прымаў такія незаконныя рашэнні, таксама заркоціліся.

Каму больш, каму менш

Гомельская вобласць. Англііскі дзяржаўны дзеяч Джон Мортан лічыў: «Эканомія – гэта ўрэзанне чужых даходаў». Калі так, тады марнатраўства – гэта, наадварот, іх павелічэнне. Як у выпадку з Маканавіцкім псіханеўралагічным домам-інтэрнатам для састарэлых і інвалідаў, дзе не адзін год беспадстаўна і задорага набывалі прадукты харчавання. Ні калькуляцый, ні афіцыйных дакументаў на конт змянення цэн, вядома, не існавала. Хапала і іншых хібаў: у гатовыя стравы недакладвалі сыравіну, у бюджэтных каштарысах завышалі расходы на цеплавую энергію і іншае.

Супрацоўнікі праваахоўных органаў заняліся падлікамі расходаў і даходаў...

Гандаль без душкі

Віцебская вобласць. «Каўбаса – не каньяк. Ад таго, што ляжыць на вітрыне, смачнейшай не робіцца. Хіба прадаўцам гэта не вядома?» – дзівіліся кантралёры, правяраючы аб'екты Міёрскага, Верхнядзвінскага, Полацкага і Пастаўскага раёнаў. Акрамя збыту пратэрмінаваных прадуктаў, выкрыўся і шэраг іншых недахопаў: звышэнне гандлёвых надбавак, адсутнасць неабходнай інфармацыі пра тавар і цэннікаў, невыкананне санітарных нормаў і правіл захоўвання прадукцыі.

Прадаўцы выпраўляюць парушэнні. Пакупнікі ж спадзяюцца, што гандаль будзе чэсным і без душкі.

Па матэрыялах прэс-цэнтра Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь.

Кажуць, што кадры вырашаюць усё...

Вікенцій ПУЗАНКЕВІЧ і Аляксандр БАГДАНОВІЧ.

Мікола САЛАЎЦОЎ

«ХІМІЧЫЎ»

Быў Васіль наш гарманістам,
Ды ці з песні можна жыць?
Вырашыў стаць трактарыстам,
Болей грошай зарабіць.

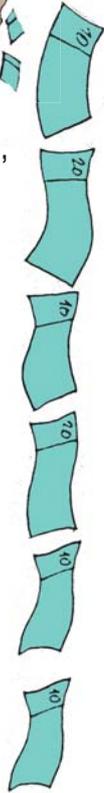
Адгрымела пасяўная...
І вясна ўсё – зеляніць.
Для багатага ўраджаю
Трэба «хіміяй» паліць.

Тых пасеваў – кіламетры,
Угнаенняў – цэлы склад.
І... пайшла «на бок» салетра,
А за ёй – суперфасфат.

Сродкаў шмат ад каларада
Землякам загнаў Васёк.
Быў прыбытку вельмі рады,
Рос ушыркі кашалёк.

І не раз ён спатыкнуўся,
І на дзве нагі кульгаў...
У судзе ўсё ж апынуўся –
«Хіміі» год атрымаў!

г. Чавусы.

ПРА ЎСЁ ПАТРОХУ

У доме перад пачаткам ацяпляльнага сезона невыносны холад!
Яшчэ ўчора ўвечары паставіў на газ чайнік, а ён і да гэтага часу не закіпеў.

Спрабуючы пракласці шлях да сэрца мужчыны праз страўнік,
ператварылася ў такую язву...

Запіска на дзвярах: «Шаноўныя таварышы злодзеі! Не раю напружвацца, узламваючы гэтую кватэру. Усё каштоўнае, што ў ёй можна было выкрасці, ужо даўно прапіта».

Стадыі зносін: эмпатыя, сімпатыя, апатыя.

Тэма дысертацыі кандыдата педагагічных навук: «Папруга як сродак выхавання».

Пасля маёй прапановы яна думала нядоўга – і нарэшце гэта адбылося: пайшла за мяне! Паручыцелем у банку.

Для прыгатавання галубцоў з рыбага фаршу давялося купіць кілаграм марской капусты.

Жончыну просьбу замачыць бялізну муж зразумеў па-свойму і з радасцю паімчаў у вінна-гарэлачны аддзел магазіна.

Анатоль ПАЛЫНСКІ,
г. Беразіно.

Мікола ПІРГЕЛЬ.

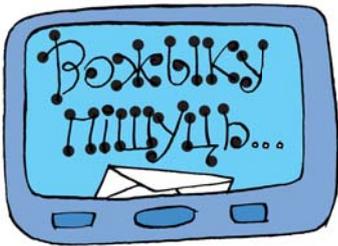
МІНІАЦЫОРЫ

У плыні дзён, гадоў, віры падзей
Нас ратавалі моц, адвага, вера.
Цяпер часцей ратуе ўсіх людзей
Звычайная з пятакі папера.

* * *

Калі з сумленнем будзеш не на «вы»,
То зразумееш, свой пражыўшы век:
Пакуль сваё баліць – ты, брат, жывы.
Калі баліць чужое – чалавек!

Сяргей ЛАПЦЁНАК,
г. Мінск.

Вітаю, братка Вожык!

Нядаўна прачытала, што даследчыкі з Нацыянальнай медыцынскай бібліятэкі ЗША раяць забараніць рабіць сэлфі ў небяспечных месцах – у гарах, на высокіх будынках, берагах вадаёмаў – каб знізіць колькасць смярцей. На жаль, людзі часта забываюць пра асцярожнасць, калі думаюць пра эфектны кадр. Такіх выпадкаў у свеце шмат, асабліва ў Індыі, Расіі, ЗША і Пакістане.

Шкада, але мода на рызыкаўныя здымкі дайшла і да Беларусі. Нядаўна ў нашым горадзе дзве непаўналетнія дзяўчыны (16 і 17 гадоў) выпілі і пайшлі гуляць па даху пяціпавярховага дома. А потым, стоячы на краі, вырашылі разам сфатаграфаватца. Раптам адна з іх паслізнулася і ўпала, трапіла ў цяжкім стане ў бальніцу.

Відаць, і нам варта спецыяльна адзначаць участкі, на якіх лёгка пакалечыцца ці загінуць, захапіўшыся ўласным тварам у камеры тэлефона. Але ж дзе ў людзей свая галава на плячах?..

Аксана МАЦВІЕНЯ,
г. Кобрын.

Прывітанне, дружа Вожык!

У маі на Машэкаўскіх могілках злодзеі ўкралі пліту XIX стагоддзя з радавым гербам гарадскога галавы Грум-Гржымайлы, а таксама разрабавалі некалькі месцаў пахавання іншых гістарычных асоб. Злачынцаў знайшлі, ды першы аб'ект, верагодна, ужо нельга вярнуць, іншыя распілаваны на кавалкі – адзін крыж цэлы...

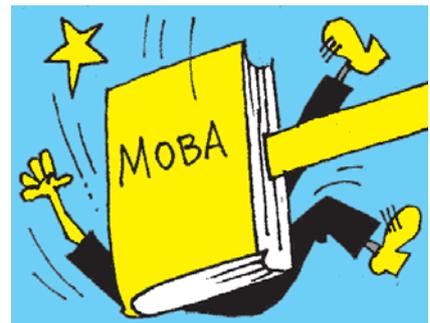
Здаецца, час радавацца, што вандалы будуць пакараны, аднак для закона яны толькі вынеслі чужы металалом, а не паздэкаваліся з памяці продкаў і культурнай каштоўнасці. Вось калі б сваякі нябожчыкаў звярнуліся ў міліцыю, усё было б сур'ёзней.

Пакуль вядуцца размовы пра тое, каб лічыць падобныя да гэтага месцы ў абласным цэнтры асаблівымі (напрыклад, як гэта робяць гродзенцы). Хочацца спадзявацца, слушнае рашэнне прымуць раней, чым такіх злачынстваў стане больш.

Андрэй ЗУБРЫЦКІ,
г. Магілёў.

Добры дзень, калючы сябар!

Нядрэнна, калі чалавек мае ўласныя арыгінальныя погляды і здольны іх абараняць. Але толькі не ў пытаннях арфаграфіі. Шыльда на доме № 33 на вуліцы Ульянаўскай як магнітам прыцягвае ўвагу. Быццам для сіметрыі, у назве паставілі дзве літары «Ў» – напачатку і ў сярэдзіне. Таблічкі ж на будынках побач зроблены без памылак.

Цэнтр сталіцы, твар горада – і такая недарэчнасць. Або я чагосьці не ведаю і ў правілы беларускай мовы зноў унеслі змены?

Мікіта СМІРНОЎ,
г. Мінск.

Аляксандр ШМІДТ.

3 70-годдзем

Міхася СЛІВУ (Міхаіла Мітрафанавіча Кавалёва), вядомага беларускага гумарыста, даўняга вожыкаўскага сябра. «Дзень, пражыты без усмешкі, – марны дзень!» – так лічыць пісьменнік, перакладчык, аўтар крытычных і публіцыстычных артыкулаў, на творчым рахунку якога больш за два дзясяткі вясёлых кніг. Найбольш вядомыя з іх – «Ход канём», «Віртуальнае каханне», «Жыццё на Парнасе» і іншыя. Лаўрэат рэспубліканскай літаратурнай прэміі «Залаты Купідон» у намінацыі «Сатыра і гумар».

На старонках нашага часопіса Міхаіл Мітрафанавіч выступае перш за ўсё як майстар кароткага жанру: дасціпныя «Усмешкі» даўно палюбіліся чытачам і сталі візітоўкай аўтара. А назіральнасць і прафесійная ўважлівасць (шмат гадоў творца аддаў журналісцкай працы) дапамагаюць знаходзіць матэрыялы для рубрыкі «Стылістычныя выбрыкі» – смех у пісьменніка не толькі вясёлы, але і «адукацыйны».

Зычым Міхаілу Мітрафанавічу новых творчых поспехаў, невычэрпнага натхнення, бадзёрасці, доўгіх шчаслівых гадоў!

Міхась СЛІВА

СТЫЛІСТЫЧНЫЯ ВЫБРЫКІ

- Прысутнічаў спецыяльны госць.
- Інгрэдыенты сям’і Аркадзя Міхайлавіча.
- Слова гэтыя падзейнічалі на іх, як чырвоная ануча на быка.
- Пазнавальнае падарожжа ўдзельнікаў аўтапрабегу.
- Вузкія тэрміны будаўніцтва.
- З пачуццём абавязку, народжанага пасля наведвання аб’ектаў.
- Прыемна радуе вока.
- Прыгатавалі кастровыя стравы.
- Просім землякоў падтрымаць родных удзельнікаў.
- Прафесійнае жыццё работнікаў у надзейных руках.
- Знаходкі капальнікаў мінулага.

(3 газет).

НЕ ВЫТРИМЛИВАЮЦЬ

У вялікім мэблевым магазіне пакупнік афармляе заказ.

– Мне, калі ласка, дзве шафы, тры тумбачкі, два сталы і шэсць крэслаў...

– Купіце яшчэ ложка! – прапануе прадавец. – Усе пакупнікі

задаволены: надта зручныя і даўгавечныя.

– Вельмі цікава! А ў нас яны і трох месяцаў не вытрымліваюць, развальваюцца...

– Прабачце, а з якой вы арганізацыі?

– З мясцовага Дома адпачынку...

І СЁННЯ, І ЗАЎТРА

На рынку жанчына пытае ў прадаўца садавіны і гародніны:

– А куды вы падзенце тыя фрукты, якія сёння сапсаваліся?

– Як куды? – здзіўляецца той. – Будзем прадаваць заўтра!

БАЦЬКАВЫ КРОШАЧКІ

– Які ж ты непаваротлівы! – усклікае бацька, гледзячы на сына. – Робіш усё так марудна, хоць бы крыху варухнуўся. Спіш на хаду. Гэта ж трэба, увесь у мяне ўдаўся – і крошчкі падабраў!

КАМПЛІМЕНТ

У карціннай галерэі наведвальнікі разглядаюць партрэт знакамітай артысткі-прыгажуні.

– Падабаецца? – нечакана спытала маладая жанчына ў мужчыны, які стаяў побач.

– Вельмі! Але вы значна прыгажэйшая за яе, – не разгубіўся той.

– А ў вас добры густ! – радасна заўсмехалася яна.

«ПАВАЖАЮЦЬ»

Муж скардзіцца жонцы:

– Мяне сёння пакрыўдзілі.

– Цікава, як?

– Сказалі: «Ідзіце вы...»

– Ну дык чаго перажываць? Зварнуліся на «вы», з павагай...

Вішчыт!

Сяброўскі шарж
Аляксандра КАРШАКЕВІЧА.

ПАРОДЫ

Генадзь АЎЛАСЕНКА

Усюды паэзія

Ку-ку, ку-ку, ку-
ку, ку-ку, ку-ку, ку-ку,
ку-ку, ку-ку...

Недакувала зяюля
хоку.

Аксана СПРЫНЧАН

Ку-ку, ку-ку, ку...

Недакувала зяюля
хоку.

Гаў-гаў! Гаў-гаў! Гаў-гаў! Гаў!

Барбос з будкі яе
падтрымаў.

Рох...

Парсюк з хлява
ім дапамог.

...ку-ка-рэ-ку!

Певень закончыў
хоку.

3 65-годдзем

Генадзь Пятровіча АЎЛАСЕНКУ, беларускага пісьменніка, перакладчыка, крытыка. Перш чым перайсці на літаратурны хлеб, ён больш за дваццаць гадоў настаўнічаў. Пасля працаваў у часопісах «Маладосць» і «Бярозка». Багаты педагогічны вопыт аўтар плённа выкарыстоўвае ў творчасці: менавіта дзецям адрасавана большасць яго кніг. Казкі пісьменніка друкуюцца ў калектыўных зборніках і выходзяць асобнымі выданнямі. Актыўна працуе ў галіне фантастыкі. Аднак не забываецца Генадзь Пятровіч і на гумар: у «Вожыку» выступае з вершамі, мініяцюрамі, пародыямі, п'есамі. На старонках часопіса вядзе аўтарскія рубрыкі («Займальныя міфы», «Дзіва дзіўнае»).

Зычым юбіляру далейшай плённай творчай дзейнасці, жыццёвага даўгалецця, здароўя і аптымізму.

Які ж гэта паэт?!

...І ўкінуўшы ў сябе кілішак,
Ідэю верша падаеш:
«Навошта піць, калі не пішаш?
Нашто пісаць, калі не п'еш?»

Юрась НЕРАТОК

– Навошта піць, калі не пішаш? –
падаў ідэю Нераток. –
І, ўкінуўшы ў сябе кілішак,
адразу ж выдай хоць радок!
А два кілішкі – два радкі!
Бутэлку – дай вянок санетаў...

А хто не п'е, таму, браткі,
яшчэ далёка да паэтаў!

ВЕРШЫКІ-ГУМАРЫНКІ

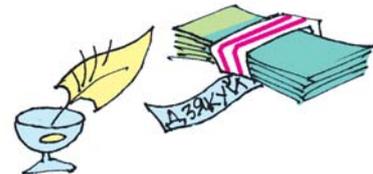
На дыскатэцы

– Дзяўчына, выбачайце за пытанне,
Вас запрасіў хто на наступны танец?
Шчабеча тая хуценька ў адказ:
– Ніхто, і я свабодная якраз...
– Цудоўна! Не, не трэба уставаць:
Вас піва папрашу папільнаваць.

Абыдземся без слоў

– Эх, доктар, каб не вы, відаць,
Я развітаўся б з белым светам!
І словамі не перадаць
Маёй удзячнасці за гэта.

А доктар у адказ: «Бяды
Тут асаблівай я не бачу.
Калі не словамі, тады
Грашыма перадайце ўдзячнасць...»

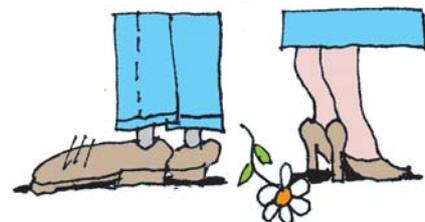
Альтэрнатыўная прапанова

– Навошта, сынку, цацкі раскідаеш?
Скажы, парадак возьмецца адкуль?
– Дык, можа, мама, ты іх пазбіраеш,
А я за гэта пастаю ў кутку...

Шчасце скончылася

– Мы з жонкай дваццаць пяць гадоў
Шчаслівымі былі!
Ды бесклапотныя дзянькі,
На жаль, даўно прайшлі...

– Вы потым развяліся з ёй?
– Ды не!
Я потым страў яе,
Яна – мяне...

Сяброўскі шарж
Аляксандра КАРШАКЕВІЧА.

3 70-годдзем

Мікалая Іванавіча КАМАРОЎСКАГА, адметнага пісьменніка-гумарыста, пастаяннага вожыкаўскага аўтара. Ураджэнец вёскі Мікалаеўшчына Стаўбцоўскага раёна, выпускнік беларускага аддзялення філфака БДУ, ён выкладаў дзецям родную мову, працаваў завучам і дырэктарам. Больш за тры дзясяткі гадоў адшчыраваў у сярэдняй школе № 8 г. Оршы, дзе ў свой час настаўнічаў Уладзімір Караткевіч. У педагогіцы Мікалаі Іванавіч працягваў справу аднаго класіка, у літаратуры – іншага, а менавіта Рыгора Барадуліна. Апошні, з'яўляючыся рэдактарам часопіса «Бярозка», па-майстэрску «шліфаваў» вершы і байкі здольнага пачынаючага аўтара.

З маладых гадоў пасябраваў М. Камароўскі і з «Вожыкам» – дасціпныя назіранні змяшчаліся ў рубрыцы «Мімаходзь». На шчасце, вясёлае ды прыёмнае супрацоўніцтва ніколі не перарывалася. Паэтычныя і праязічныя творы аўтара друкаваліся не толькі ў шматлікіх калектывных зборніках, на старонках рэгіянальных і рэспубліканскіх перыядычных выданняў, але і прарасталі ўсмешкамі ў нашым часопісе. Ды і сёння фірменныя дыялогі-камарызмы нязменна радуць чытачоў.

Віншuem Мікалая Іванавіча з юбілейнай датай і жадаем захаваць творчы запал яшчэ на многія гады шчаслівага жыцця.

Мікола КАМАРОЎСКІ

Дыялогі — КАМАРИЗМЫ

Апошні зуб

– У раскосцы зуб зламаўся,
Варта новую купіць.
– Ты такі транжыра, Вася!
Больш ашчадна трэба жыць.
– Як, Паліна, ні старайся –
Не ўратуеш грошы.
Бо той зуб, які зламаўся,
Быў, на жаль, апошні...

Пасля карпаратыву

– Чаго, сябрук, незадаволены
І паглядаеш неяк крыва?
– Што весяліцца? Мяне звольнілі
Па выніках карпаратыву.

Рыбак

Гадзіны дзве глядзіць Пятрок
Уважліва на паплавок.
Сядзіць ужо гадзіны тры...
І тут у ваннай дзверы – рып.
Смяецца жонка:
– Вось лайдак!
Ідзі на возера, рыбак!

Падчас аперацыі

– Доктар, мы яго губляем!
– Асцярожна! Вось хвароба...
Згубім – дзе пасля той скальпель
Нам шукаць сярод вантробаў?!

Чаргу не займай

Немаўлятка сярод ночы
Завяло сваё «ку-га».
А бацькі ўставаць не хочуць...
– Вася, глянь, твая чарга!

І хоць тут не да палемік,
Сіл падняцца ўсё ж няма.
У імгненне Вася скеміў:
– А чаргу я не займаў!

Галоўнае – прапорцыя

– Каніна з рабчыкамі – смачна!
Каніна з рабчыкамі – ваў!
– Прабачце, рабчыкаў не ўбачыў,
Як гэту страву каштаваў.
– А ў нас прапорцыя такая,
Што мяса з аднаго каня
І з птушкі аднае мяшаем.
Каштуйце, госці, страву дня!

На прыёме ў астралага

– Хто вы ў нас па задзякку?
– Ці Авен, ці, можа, Рак я...
– А што з жонкай? Знак яе?
– «Не кранай, а то заб'е»...

Андрэй СІДАРЭЙКА

**5 верасня —
Дзень спазненняў.**

Афіцыйна

Пятага верасня адзначаюць Дзень спазненняў. Свята тых, у каго не атрымліваецца быць пунктуальным. Гэтыя вераснёўскія мерапрыемствы першай дэкады месяца маюць штогадовы характар.

Як ніколі не спазняцца і ўсюды паспяваць?

Гумарэска

Гісторыя мужчыны

У гэты вераснёўскі дзень я знарок збіраўся спазніцца на працу. А калі б дырэктар фірмы ў каторы раз запатрабаваў растлумачыць прычыну, то смела адказаў бы: не вінаваты — свята такое!

Таму выйшаў з дома на пятнаццаць хвілін пазней, чым звычайна, каб дакладна не паспець у час. Але на прыпынку мяне нібы чакаў патрэбны тралейбус. І ехаў ён, здаецца, хутчэй, чым заўжды. І ні затораў не было, ні аварый...

У калідоры, як на тое ліха, выпадкова сутыкнуўся з дырэктарам.

— Ведаеш, Іваноў, калі б ты затрымаўся, я не стаў бы патрабаваць ад цябе тлумачальнай запіскі. Раніцай па радыё пачуў, што сёння Дзень спазненняў, — пажартаваў шэф, а потым дадаў: — Для такіх, як ты, мабыць, прыдумалі. Сёння ж удалося прыйсці своєчасова. Відаць, на правільны шлях вырашыў стаць?

— Ага, пара ўжо, — з сумам адказаў я, бо нічога іншага не заставалася.

Падчас працоўнага дня патэлефанаваў сябар Колька і прапанаваў сустрэцца ў абед у кафэ.

— Толькі не спазняйся. А то я цябе ведаю, — нагадаў пра маю непунктуальнасць сябар.

— Нічога, можна: сёння адмысловае свята, — бадзёра адказаў я.

— Тады калі спознішся, то крыўдаваць не буду, — паабяцаў таварыш.

Але я прыйшоў нават на пяць хвілін раней. Выканаў да абеду ўсю работу, і кавы паспеў выпіць, і навіны пачытаць...

— Вачам сваім не веру! — здзівіўся Колька. — Ты прыйшоў своєчасова?

— Як бачыш, — уздыхнуў я.

— А як жа Дзень спазненняў?

— Пакуль так...

— Можа, і да лепшага? — падміргнуў сябар. — Магчыма, з гэтага дня ты зробішся пунктуальным?

Я паціснуў плячыма...

Ужо вечарам падумаў: чаму ў Дзень спазненняў усюды паспяваць? І раніцай на працу, і на сустрэчу з сябрам, і вечарам на курсы па замежнай мове? І — галоўнае — ці магчыма гэта рабіць у іншыя дні? Напэўна, так. Таму цалкам верагодна, што з заўтрашняга дня на аднаго непунктуальнага чалавека ў свеце стане менш!

Маналог жанчыны

— **А**лё, Верачка! Прывітанне! Слухай, як усюды паспяваць? Пакуль сёе-тое, трэцяе-дзясятае — і дзень скончыўся. А мой Коля злуецца. Вось нядаўна хадзілі ў тэатр. Ён адразу папярэдзіў: «Пачатак у восем вечара. Пачынай збірацца!» Была дванаццатая гадзіна дня. Пакуль знайшла патрэбную сукенку, туфлікі. Зрабіла макіяж, манікюр, прычоску... Ледзьве не спазніліся!

Слухай, як усюды паспяваць? Коля кажа, што іншыя не спазняюцца. Вядома! У іх жа няма такога гардэробу, як у мяне! А колькі спраў ды клопатаў...

Працяг на стар. 8.

Заканчэнне. Пачатак на стар. 7.

Вось нядаўна раніцай у гіпермаркет зайшла, дык толькі вечарам выйшла. Усе ахоўнікі і прадаўцы пад апладысменты праводзілі. Такі асартымент! Паспрабуй выбраць: мармуровая ялавічына, ікра розная, белы трюфель... Трэццякоўская галерэя! За дзень усяго не разгледзіш! У выніку кватэра засталася непрыбранай, вяртатка нямытай.

Слухай, як усюды паспяваць? Коля кажа, каб хадзіла ў маленькія крамы. Там меншы асартымент. Пайшла. Пачала шукаць шакаладна-ананасавы глазураваны сыр з драблёным арахісам. Пяць гадзін патраціла – і не знайшла! Уяўляеш: няма ў продажы! Пакуль вярнулася дадому, ужо няма калі і вячэру гатаваць. Давялося есці сала, якое свякроў свайму сыночку прывезла, «каб той не памёр з голаду з такой жонкай». Дзякуючы ёй і я выжыла.

Сёння хацела прыгатаваць на абед суп з фрыкадэлькамі і рысам. Высветлілася, што дома ёсць толькі вада. Пайшла ў краму па фарш, бульбу, моркву... Словам, абед незаўважна перайшоў у вячэру. У выніку бялізна засталася непрасаванай.

Слухай, як усюды паспяваць? Калі на адным канале ідзе захапляльны серыял, на другім – ток-шоу, а на трэцім – канцэрт любімага спевака! Прабач, тэлефануе Светачка. А праз пяць хвілін цікавая перадача пачынаецца. І Коля праз паўгадзіны з працы вяртаецца. Добра, што купіла яму мюслі. Не катлеты, канечне. Але ж іх яшчэ прыгатаваць трэба! Не ведаю, ці паспею?

Усё, Верачка, бывай! Бягу на кухню. У мяне там таксама тэлевізар ёсць. І як усюды паспяваць?..

Рэчыцкі раён, агр. Каравацічы.

Між іншым

Калі вы даўно не пісалі пісьмаў, то можаце зазірнуць на пошту першага верасня. Адсвяткуеце Сусветны дзень напісання лістоў. Гарантуем: адрасаты будуць як мінімум здзіўленыя. Пятнацатага верасня адзначаецца Сусветны дзень кропкі. Дваццаць трэцяга верасня пагуляйце са знаёмым у шашкі, бо, як-ніяк, Дзень шашак. Калі сярод вашых сяброў ёсць вегетарыянец, моцна прытуліце яго да сябе дваццаць сёмага верасня. Менавіта ў гэты дзень адзначаецца свята «Абдымі вегетарыянца».

Выбірайце нагоду на свой густ і святкуйце!

Дарожныя замалёўкі

Анастасія СКАРКО.

Аляксандр КАРШАКЕВІЧ х 2.

Вярнуцца ў юнацтва... з усмешкаю!

У жыцці сённяшняга вожыкаўскага дэбютанта Анатоля Рыгоравіча ДЗМІТРУКА выключную ролю, як гэта часта бывае, адыграў яго вялікасць выпадак. Але і лёс не застаўся ў даўгу і нарэшце ўзяў сваё... Заінтрыгаваны? Тады пра ўсё па парадку.

Нарадзіўся Анатоль Рыгоравіч у 1935 годзе ў Мінску ў сям'і вай-

скоўца, таму яшчэ да вайны павандраваў па розных мясцінах польскага прыгранічча. Аднак у 1941 годзе яму з мамай давялося вытрымаць цяжкае падарожжа: таварным цягніком у стэпы Саратаўскай вобласці... Пасля былі яшчэ пераезды, пакуль нарэшце асірацелая сям'я не вярнулася ў вызвалены, але зруйнаваны Мінск. Бацька загінуў восенню 1941-га...

«На шчасце, мае дзед з бабуляй былі жывыя-здаровыя. Дарэчы, менавіта пад уплывам іх чыстай беларускай гаворкі я зацікавіўся роднай мовай, – расказвае Анатоль Рыгоравіч. – Хоць вучыўся ў рускамоўнай школе, але з нецяярпліваасцю чакаў чарговыя нумары

«Польмя», а пасля і «Вожыка». З задавальненнем чытаў айчынных класікаў. Настаўнікі бачылі маю захопленасць і ралі паступаць на філфак Белдзяржуніверсітэта. Патрэбныя дакументы я сабраў...»

Вось тут і ўключыўся выпадак: па дарозе ў БДУ юнак дзеля цікавасці зазірнуў у політэхнічны інстытут і нечакана для самога сябе пакінуў дакументы там. Пасляхова адвучыўся, а пасля не менш пасляхова працаваў: за два дзесяцігоддзі прайшоў амаль усе прыступкі інжынерных пасадак на буйных прадпрыемствах Мінска. Апошнія пятнаццаць гадоў перад пенсіяй курываваў у Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь прадпрыемствы абароннага профілю.

Анатоль Рыгоравіч заўжды заставаўся ўважлівым чытачом беларускай літаратуры, але адказная прафесійная дзейнасць не пакідала часу і сіл на ўласную творчасць. Праўда, вершаваныя жарты для сяброў і блізкіх не-не ды і з'яўляліся... А два гады таму, трапіўшы на бальнічны ложка, адчуў неперадольнае жаданне праверыць: ці зможа абысціся з мастацкім словам лёгка і выразна, ці з'явіцца тое амаль фізічнае адчуванне еднасці з роднай мовай, якое жыло ў ім у юнацтве? Вынікам такой «праверкі» сталі выдатныя гумарыстычныя вершы, якія мы з задавальненнем прапануем увазе нашых чытачоў. Вось так пакручасты лёс, зрабіўшы аднойчы нечаканы паварот, усё ж прывёў Анатоля Рыгоравіча да творчага пачатку. Сам жа дэбютант з уласцівымі яму гумарам і самаіроніяй тлумачыць гэтую падзею іначай: «Кажуць, стары – нібы малы. Спадзяюся, не здзяцінею, а вось у юнацтва вярнуцца паспрабую...»

Дзякуем Анатолю Рыгоравічу за аказаны давер і спадзяёмся на плённае супрацоўніцтва!

Анатоль ДЗМІТРУК

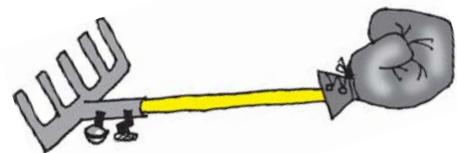
КУЛІНАРНЫ АДКАЗ

Гадамі філосафы хмурацца,
 Бо ў спрэчцы не бачна канца:
 Хто кажа, што першая – курыца,
 Хто ўпэўнен: пачатак – з яйца.
 Нялёгка прыйсці да кансэнсусу:
 У кожнага праўда свая.
 Як смажыш амлет – яйкі першыя,
 Гатуеш булён – кураня.
 Каб спрэчцы далей не цягнуцца,
 Пакіньце развагі пустыя.
 Адказаў не будзе ў навуцы,
 Усе яны – ў кулінарыі!

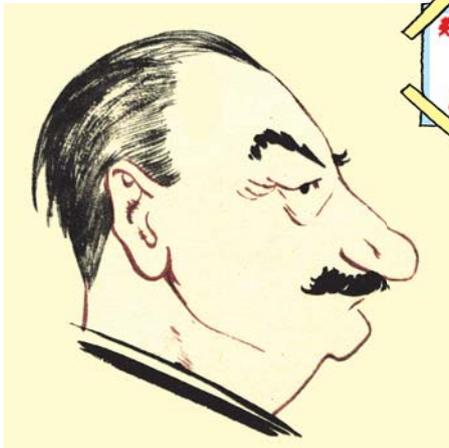

СУВЯЗЬ ПАКАЛЕННЯЎ

Бывае – злуёмся, бывае – не рады,
 Бо моладзь не слухае нашы парады.
 А мы іх учынкi трактуем як глупства,
 Бо ведаем загадзя самi наступствы...
 Але і спрадвеку было, будзе так:
 Найлепей навучыць уласны гузак.
 Карціць маладым – як не ўспомніць сябе? –
 На граблі ступіць, і прытым – на свае.
 Парады ж каштоўныя не прападуць:
 Унукам пасля дзеці перададуць...

Сяброўскі шарж
Аляксандра ВОЛКАВА, 1970 г.

Адмысловы байкапісец

Адзін з самых вядомых беларускіх байкапісцаў Уладзімір КОРБАН (1910–1971) нарадзіўся ў пасёлку Барань бліз Оршы. У гады Вялікай Айчыннай вайны камандаваў стралковай ротай, удзельнічаў у баях за вызваленне Беларусі. Да 1952 года займаў розныя пасады на заводах, пры гэтым ужо актыўна друкаваўся. Амаль два дзесяцігоддзі Уладзімір Іванавіч працаваў у часопісе «Вожык», а ў 1967–1971 гадах быў яго галоўным рэдактарам.

Любімы і найбольш плённы жанр у творчай дзейнасці аўтара – байка. Аднак адмысловы дар сатырыка праявіўся і ў шматлікіх вершах, фельетонах, гумарыстычных апавяданнях. У «Бібліятэцы «Вожыка» пабачылі свет чатыры кнігі пісьменніка: «Дакладныя прыкметы» (1958), «Сіняк» (1964), «Дзям'янава юшка» (1970), «Жук і мёд» (1980). Шэраг зборнікаў надрукавана ў іншых выдавецтвах: «Да цешчы на бліны» (1963), «Не на сваім месцы» (1965), «Дзядзькава крыўда» (1982) і іншыя.

Пад сатырычны прыцэл У. Корбана траплялі і тыя, хто быў «не на сваім месцы», і тыя, хто меў «дакладныя прыкметы» гультаёў ды падхалімаў... Адзначаючы 110-годдзе з дня нараджэння выдатнага сатырыка, упэўнімся яшчэ раз у актуальнасці яго твораў.

Уладзімір КОРБАН

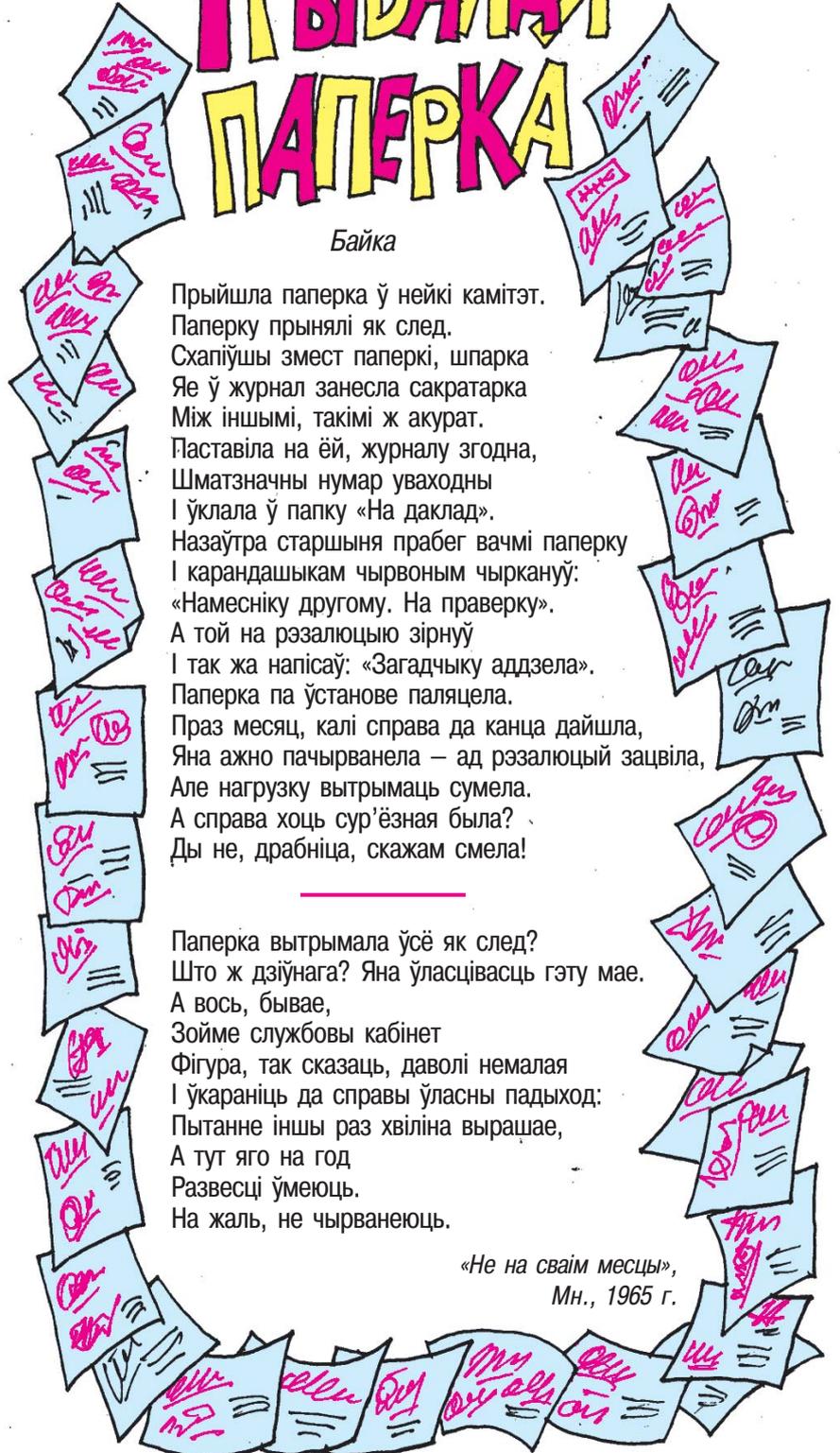
ТРЫВАЛАЯ ПАПЕРКА

Байка

Прыйшла паперка ў нейкі камітэт.
Паперку прынялі як след,
Схапіўшы змест паперкі, шпарка
Яе ў журнал занесла сакратарка
Між іншымі, такімі ж акурат.
Паставіла на ёй, журналу згодна,
Шматзначны нумар уваходны
І ўклала ў папку «На даклад».
Назаўтра старшыня прабег вачмі паперку
І карандашыкам чырвоным чыркануў:
«Намесніку другому. На праверку».
А той на рэзалюцыю зірнуў
І так жа напісаў: «Загадчыку аддзела».
Паперка па ўстанове паляцела.
Праз месяц, калі справа да канца дайшла,
Яна ажно пачырванела – ад рэзалюцыі зацвіла,
Але на грузку вытрымаць сумела.
А справа хоць сур'ёзная была?
Ды не, драбніца, скажам смела!

Паперка вытрымала ўсё як след?
Што ж дзіўнага? Яна ўласціvasць гэту мае.
А вось, бывае,
Зойме службовы кабінет
Фігура, так сказаць, даволі немалая
І ўкараніць да справы ўласны падыход:
Пытанне іншы раз хвіліна вырашае,
А тут яго на год
Развесці ўмеюць.
На жаль, не чырванеюць.

«Не на сваім месцы»,
Мн., 1965 г.

– Ілля, месяц заканчваецца, а вы абзванілі толькі трэць даўжнікоў! – Максім Андрусевіч, начальнік аддзела па рабоце з праблемнай запазычанасцю фізічных асоб банка «ЗаўсёдыПлюс», раззлаваўся на падначаленага Бяспалава і выйшаў з кабінета, грукнуўшы дзвярыма. – Пра прэмію нават не думайце.

Як жа гэта ўсё абрыдла! Трэба нарэшце паставіць зазнайку-шэфа на месца. Няхай сам паразмаўляе з неплацельшчыкамі! Шчыра кажучы, калі не бегаць кожныя пятнаццаць хвілін на перакуры, то з абавязкамі лёгка можна справіцца. Але ж калі тады паразмаўляць з калегамі ды адпачыць ад работы?

Уголос Ілля, вядома, запарэчыць не адважыўся. «Трэба тэрмінова пазбаўляцца ад такой баязлівасці! – нарэшце вырашыў ён. – Навучыцца ўпэўнена і ўслых выказаць думкі». Здаецца, сродак для гэтага існуе...

Вечарам дома пасля працы хлопец доўга праглядаў навіны ў сацыяльнай сетцы, пакуль не знайшоў запіс пра новы гандлёвы цэнтр у родным Брэсце. Каменціраваць нешта пад рэальным прозвішчам не рашыўся, таму не задавальненне выказала альтэрэга аўтара – акаўнт «Праўдалюб». Арыгінальна: замест твару на аватарцы – загадкавы квадрат Малевіча, уся сцяна профілю – у рэпостах глыбакадумных цытат. Лайкі гарантаваны...

Каментарый актыўна пахвалілі падпісчыкі, пагаджаючыся, што без хабару такі ўчастак для будаўніцтва не атрымаць. Перамога!..

«Лекі» дзейнічалі да наступнай серады, калі калегу па аддзеле Марыю Красінец павысілі да намесніка кіраўніка. З аднаго боку, зразумела: у адрозненне ад Іллі, яна заўсёды выконвала планы, умела пераконвала даўжнікоў ліквідаваць запазычанасці без судоў, не адмаўлялася ад удзелу ў семінарах... З іншага боку, на два гады маладзейшая за яго, і дзяўчына, і меншы стаж работы... Хіба гэта справядліва?! Але выказаць прэтэнзіі ўголос Бяспалы, вядома, не рашыўся.

Таму вечарам Праўдалюбец злавіў сотні сэрцайкаў ужо ў новай для сябе групе жанчынаненавіснікаў і змагароў супраць матрыярхату. Бацькі, што бегаюць ад аліменту, школьнікі, што стаміліся вучыць урокі, беспрацоўныя, што сядзяць на матчыных шыях... Усе дружна падтрымалі пост навічка пра слабы пол, якому дастаткова своечасова ўсміхнуцца, каб зрабіць кар’еру. У адрозненне ад мужчын: тыя гадамі чакаюць павышэння! І думку пра лепшыя разумовыя здольнасці

мужчын суразмоўцы таксама палічылі надзвычай слушнай. Асабліва пасля чытання вывадаў нібыта даследавання псіхолога Максіма Старава, невядомага сапраўднай навуцы.

Чым незаўважнейшым быў Ілля ў жыцці, тым актыўней дзейнічаў ягоны двайнік. Смеласць назіралася толькі ў віртуальнай прасторы. Асабліва ён пачаў шчыраваць праз месяц, калі даведаўся пра скарачэнне штату і сваё будучае звальненне. Ноччу таго ж дня наведвальнікам старонкі банка «ЗаўсёдыПлюс» у сацыяльнай сетцы стала вядома ад Праўдалюбца: кампанія – цырк, дзе працуюць адны клоўны. Хто лепш смяшыць кіраўніка, той і заахвочваецца. Творчых і шчырых людзей сістэма не любіць...

Адпомсціўшы такім чынам і на час супакоіўшыся, Ілля пачаў рассялаць рэзюмэ і чакаць званкоў. Праз два тыдні яму сапраўды патэлефанавалі. Гэта быў участковы, які папрасіў пад’ехаць у аддзяленне міліцыі. Праўдалюбца выкрылі: на стале ахоўніка правапарадку ляжалі раздрукоўкі з пастамі Іллі, заявы пакрыўджаных службовых асоб, нейкіх наведвальніц антыжаночай групы, адказ адміністратараў з прадстаўленнем інфармацыі пра рэальнага ўладальніка старонкі ў віртуальнай прасторы...

За ўсё гэта цяпер давядзецца адказаць. Не віртуальна, а ў сапраўднасці.

Шкада, але ўяўная ананімнасць у інтэрнэце разбэсціла не толькі Бяспалава. Так, на тры гады могуць абмежаваць волю віцебскага блогера, які зневажальна выказаўся ў адрас інспектара аховы парадку пад сваім сюжэтам на канале YouTube. Другога гараджаніна, напрыклад, аштрафавалі на сем тысяч рублёў за абразу суддзі ў сацыяльнай сетцы...

Жанчына са Жлобіна наогул апынулася пад следствам па трох артыкулах Крымінальнага кодэкса. Ведаючы чужыя логін і пароль уліковага запісу на сайце знаёмстваў, яна чытала перапіску, а потым унесла ў анкету несапраўдныя даныя, змяніла код доступу, заблакіравала і выдаліла акаўнт. Акрамя таго, ад імя іншай асобы абгаварыла ў сеціве ўладальніцу старонкі.

Хаця такіх гісторый можа і не быць, калі навучыцца размяжоўваць меркаванні і абразы. Дастаткова толькі адказаць сабе на адно пытанне перад тым, як пакідаць каментарый у інтэрнэце: вы баіцеся рабіць гэта не ананімна? Калі так, тады лепш маўчыце, бо знайсці аўтара паведамлення лёгка. Адказаць жа будзе заўсёды цяжка...

Алена КЕДА.

Дзень Беларускага Пісьменства

Спецыяльны
выпуск!

Край бурных рэк, багаты і на

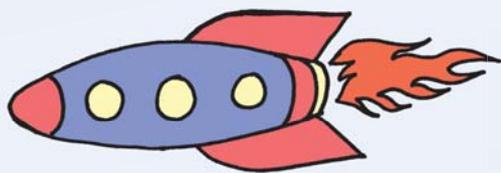
Бялыніцкая зямля заўжды была шчодрой не толькі на захапляльныя пейзажы, але і на таленавітых людзей. Зрэшты, тут прасочваецца ўзаемасувязь: мясцовая прырода не можа не натхняць на творчасць... Так ці інакш, але менавіта гэты край узгадаваў жывапісца з сусветным імем Вітольда Бялыніцкага-Бірулю. А яшчэ – выдатных майстроў мастацкага слова, у тым ліку вострага ды вясёлага. Напярэдадні Дня пісьменства, які сёлета пройдзе ў Бялынічах, «Вожык» прапаноўвае яшчэ раз узгадаць пра вядомых гумарыстаў – выхадцаў з гэтай зямлі.

Маляўнічая вёска Барок – малая радзіма самабытнага паэта, выдатнага рэдактара, адданага вожыкаўца **Рыгора ЯЎСЕЕВА** (1942–2004). Свой працоўны шлях ён пачынаў у бялыніцкай раённай газеце «Зара камунізму», пасля шчыраваў у часопісе «Польмя», у выдавецтве «Мастацкая літаратура» – і, нарэшце, стала «прапісаўся» ў «Вожыку»: быў і рэдактарам аддзела, і членам рэдкалегіі, і літсупрацоўнікам. Нашчадкам Рыгор Мінавіч пакінуў значную друкаваную спадчыну: кнігі сатыры і гумару «Верабей пад воблакамі» (1976), «Гатовая рэпка» (1976), «Вялікая лыжка» (1977), «Мох на бяргавіні» (1979), «Шаравая бліскавіца» (1986). А яго слоўнік бялыніцкіх гаворак «Маці казала так...» – і сёння настольная кніга многіх айчынных лінгвістаў. Далікатны і інтэлігентны – гэтымі двума словамі можна сцісла, але трапна ахарактарызаваць і самога творцу, і яго гумар.

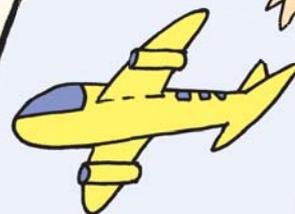
Журналіст і пісьменнік **Мікола ПАДАБЕД** (1937) слухна мяркуе, што сатыра патрэбная, каб лячыць хворую душу чалавека, а гумар – каб працягнуць яго жыццё. Відаць, менавіта з такой «тэрапеўтычнай» мэтай творца рабіў героямі фельетонаў, гумарэсак, крытычных артыкулаў людзей са свайго асяроддзя. Часта «героі» пазнавалі сябе, абураліся – але і задумваліся... Больш за трыццаць гадоў Мікалай Іванавіч узначальваў бялыніцкую раённую газету «Зара над Друццю». Аднак заўжды знаходзіў хвіліны для смеху – друкаваўся ў «Вожыку», у рэспубліканскіх часопісах і газетах, у калектыўных зборніках. Выдаў некалькі кніг гумару – «Мазалі мядовага месяца» (2001), «Мільён за ўсмешку» (2008), «Іду на сустрэчу з навальніцай» (2013) і іншыя. Ды і зараз не спачывае на лаўрах: ахвотна выступае перад чытачамі, дзеліцца добрым настроем.

У вёсцы з паэтычна-лясной назвай Бярозаўка ў 1944 годзе нарадзіўся вядомы пісьменнік, гумарыст **Васіль НАЙДЗІН**. Падчас службы ў ваенна-марскім флоце ён надрукаваў у газеце «На страже Балтыкі» сваё першае дасціпнае апавяданне – і з таго часу з вясёлага курсу ўжо не збочваў. Майстэрства адточваў у бялыніцкай раённай газеце, затым трапіў у аддзел фельетонаў «Вожыка». Працаваў намеснікам рэдактара «Мінскай праўды», загадчыкам рэдакцыйна-выдавецкага аддзела Сакратарыята Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Але якія б сур'ёзныя пасады Васіль Іванавіч ні займаў, смяяцца не пераставаў. Ды і зараз крочыць па жыцці бадзёра, з усмешкай. Доказам таму можа служыць хоць бы той факт, што апошнім часам кожны год – новая кніга: «Анюціны вочкі» (2017), «Матрошкі з малаткамі» (2018), «Сустрэнемся на стадыёне» (2019), «Мільён руж» (2020). А колькі было выдадзена раней! Гумар

13

лясоў вячыстых гумарыстаў...

творцы адметны – лёгкі і добразычлівы, мова – сакавітая, стыль – нязмушаны, вобразы – жывыя... Адным словам, майстра!

Ураджэнец вёскі Чырвоны Бор **Віктар КУНЦЭВІЧ** (1957) пачаў пісаць вершы яшчэ ў школе, а вось упершыню «па-даросламу» дэбютаваў у мясцовым друку ў 1986 годзе байкаю «Бабёр». У перапынках паміж выбухамі вясялага смеху паэт паспеў завочна скончыць журфак БДУ. Па натуры Віктар Іванавіч – лірык, выдаў некалькі кніг паэзіі: «Зваротныя масты» (1996), «Горкая спакуса» (1999) і іншыя. Але ў многіх вершах чуецца мяккая іронія, лёгкая смяшынка – усё ж такі гумарыстычны пачатак у творцы таксама моцны! А чытачы «Вожыка», на старонках якога рэгулярна з’яўляюцца новыя радкі паэта, не маюць у гэтым аніякага сумнення.

Беларускі пісьменнік **Уладзімір ДУКТАЎ** (1953–2017) нарадзіўся ў Крычаве. У свет літаратуры ўвайшоў з усмешкаю: калі яшчэ быў школьнікам, газета «Піянер Беларусі» надрукавала яго гумарыстычнае апавяданне «Вандраванне па муках». Пазней творы аўтара з’яўляліся ў мясцовых і рэспубліканскіх перыядычных выданнях. Выйшла кніга мініяцюр і афарызмаў «Смешкі-пацешкі» (1998). Празаічныя зборнікі Уладзіміра Уладзіміравіча «Трэцяя асоба» (1997), «Кніжнік» (2005), «Апёк» (2015) перасыпаны крупінкамі трапнага гумару. Творца шмат адшчыраваў на журналісцкай ніве: працаваў карэспандэнтам клімавіцкай раёнкі, затым рэдагаваў магілёўскую. Узначальваў Магілёўскае абласное аддзяленне Саюза пісьменнікаў Беларусі. І, вядома ж, моцна сябраваў з нашым часопісам.

Журналіст **Васіль ДЗЕРАВЯШКА** (1948) нарадзіўся ў вёсцы Запакулле. Скончыў інжынерны факультэт Беларускага агра-тэхнічнага ўніверсітэта. Працаваў галоўным інжынерам калгаса, дырэктарам вытворча-гандлёвай фірмы «Меліса». Трыццаць гадоў свайго жыцця аддаў рабоце ў рэдакцыі раённай газеты «Зара над Друццю». Яго вершы, апавяданні, навелы, байкі, гумарэскі друкаваліся ў газетах і часопісах, у калектыўных зборніках. Васіль Марцінавіч любіць пажартаваць і ў творах, і ў жыцці. Спадзяёмся, што ён зноў стане актыўным вожыкаўскім аўтарам (друкаваўся на старонках часопіса ў 70-я гады), будзе радаваць чытачоў новымі гумарыстычнымі творами.

Настаўнік гісторыі, краязнаўца з вёскі Нежкаў **Анатоль МАРОЗАЎ** (1962–2020) – аўтар больш чым трохсот артыкулаў па гісторыі роднага краю, якія друкаваліся на старонках раёнкі, абласных і рэспубліканскіх газет. Выдаў некалькі кніг. Быў пастаянным чытачом нашага часопіса, нарэшце і сам наважыўся ў ім надрукавацца. Яго гісторыі непрыдуманая, жыццёвая, з мяккім гумарам і тонкай іроніяй. На жаль, нядаўнюю першую публікацыю ў «Вожыку» Анатоль Іванавіч так і не ўбачыў, бо заўчасна пайшоў з жыцця...

Ураджэнка вёскі Васількі **Святлана МАГІЛЕЎЧЫК** (1980) працуе адказным сакратаром раённай газеты «Зара над Друццю». На напісанне буйных мастацкіх твораў часу нестae, а вось з гумарам не расстаецца! Чытачы «Вожыка» паспелі пераканацца, што літаратурную дзялянку Святлана Іванаўна выбрала правільную. Ёсць імпэт ды здольнасці – будучь і новыя творы!

Рыгор ЯЎСЕЕЎ

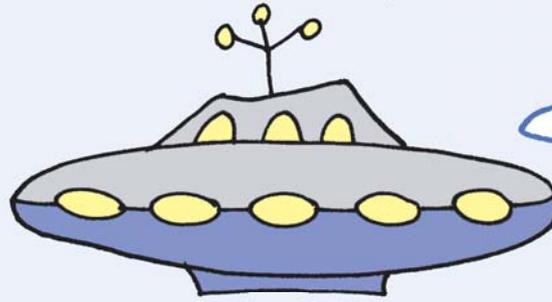
МЫ З ТАВАРЫШАМ

Колькі год падрад пацелі
У канторы прамарцелі
Мы з таварышам...
Я бухгалтар вельмі здатны,
Ён касірам быў выдатным.
Мы з таварышам...
Выпівалі да адвалу,
Усяго было навалам
Нам з таварышам...
Але раптам – рэвізоры
Узялі нас тут «у шоры» –
Нас з таварышам...
Вось такое выйшла гора –
І пайшлі да пракурора
Мы з таварышам...
І па гэтай вось прычыне
І надоўга разлучылі
Нас з таварышам...

ЦІМОХ ПАД АНТОНАЎКАЙ

Пад антонаўкай ляжаў,
Думаў ён і разважаў:
– Дуб магутны,
Стойкі дуб,
Ну, а яблыні чаму б
Не расці такой высокай?
У зямлі ж хапае сокаў.
Гарбузы ў агародзе
Кожны год
Па пудзе родзяць.
Хай бы яблык
Важыў пуд,
Быў бы тут
Вялікі цуд.

Калыхнуў галлё вятрыска,
І з галінкі,
Нават з нізкай,
На зямлю зляцеў антон –
Лоб знайшоў Цімохаў ён.
Як Цімоху тут ляжаць?
Стаў іначай разважаць:
– Быў бы яблык
Як гарбуз,
То з кулак
Набіў бы гуз.

Я ПАМЁР...

Я – памёр,
Я ляжу,
Я ў труне.
Нават жонка сумуе па мне.
Ганьбавала заўжды і кляла,
Ды слязу тут
Пускаць пачала.
Хіба скажаш ёй:
– Любая, кінь.
Ой, цікава памерці, браткі.
Вось прыйшлі мой сусед і сябрук,
Я ж памёр,
Я ж ляжу,
Мне ж – каюк.
Шапку зняў нада мною сусед –
Першы раз
Прывітаўся як след.
А сябрук, хоць яго я люблю,
Не скажу ж я:
– Давай па рублю...
Пастаяў, уздыхнуў:
– Эх, Тадор!..
На якое ж я ліха памёр?
Я памёр,
Пахаваюць мяне,
І «казла» не заб'еш,
Дзе там, не...
Дык не буду ж я век паміраць –
Хто за гэта пачне дакараць?
Вам усім пажадаць я гатоў,
Каб жылі вы па сотні гадоў.

Мікола ПАДАБЕД

ШАМПАНСКАЕ
ДЛЯ
МІЛІЦЫЯНЕРА

Гумарэска

Вялікая радасць у мяне здарылася: адвёз жонку ў бальніцу. Дакладней, у раддом. Не паспеў вярнуцца дахаты, як прыбег сусед Міцька і з парога загарлапаніў:

– Віншую цябе, Федзя! Малайчына! Не мінула і трох месяцаў, як вы пажаніліся, а жонка ўжо раджае!.. Лоўка атрымалася. Відаць, па нейкай новай тэхналогіі. Падзяліся вопытам!.. А каб Бог паслаў табе сыночка – налівай! Па поўненькай!

Селі за стол. Кульнулі па чарцы, затым – па другой... Нахлукціліся так, што не помню, як адключыліся... А калі праспаліся, зноў селі за стол. Пахмяліліся. Затым Міцька і кажа:

– Схадзіў бы ты, Федзька, у раддом, а то так і прыбаўленне правароніш.

Спахапіўся я. Купіў фруктаў, шампанскага, цукерак... Пасунуліся мы ў бальніцу. Але тут адкуль ні вазьміся – жонка Міцькава з'явілася. Ухапіла яго за каўнер – і пацягнула дахаты. Я разгубіўся, крычу:

– Міцька, дзе той раддом?

– Ды мы амаль дайшлі, вунь будынак трохпавярховы. Дуй туды!..

Падыходжу я, значыцца, да будынка. На вокнах – краты. «Навошта? – думаю. – Каб немаўляткі не разбегліся? Ці каб мужы да жонак не рваліся?»

Здраў галаву ўверх і крычу:

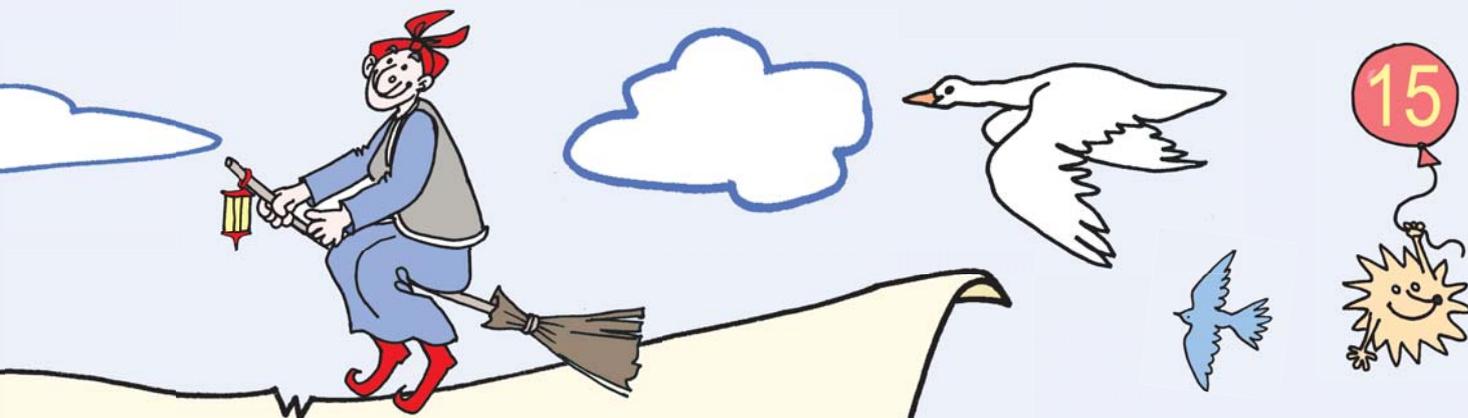
– Лю-ся-я! Ты дзе? Я прыйшоў!

Тут як з-пад зямлі ўзнік міліцыянер. Капітан. Яны заўсёды такія: калі трэба, дык няма, а тут – калі ласка! Паглядзеў ён на мяне, як пракурор на злодзея, і грозна пытаецца:

– Чаго крычыш? Што трэба?

– Жонцы перадачу прынёс, – прамармытаў я. – А ты хто такі?

– Дзяжурны па аддзяленні, – адрэкамендаваўся капітан і пацікавіўся: – А калі Люську забралі?

– Учора вечарам.

– А якая нягода з ёй здарылася? Цяжкая?

– Але, таварыш капітан, цяжкая. Не менш чым чатыры пуды важыць... – пагадзіўся я і вырашыў прызнацца: – Але Люська не вінаватая. Гэта я яе падбухторыў.

– Учыніць злачынства? – на твары дзяжурнага паказаліся кроплі поту.

– Ну, можна і так сказаць...

– Значыць, і ты там павінен быць! Як саўдзельнік!

– Не трэба! – узмаліўся я. – Пашкадуйце! Лепш перадайце Люсьцы перадачу.

– А што ў ёй?

– Ну, як звычайна – фрукты, цукеркі, шампанскае... Можаце адну пляшку сабе ўзяць! – расшчодрыўся я.

– Зусім з глузду з'ехаў! – закрычаў міліцыянер. – Шампанскае для злачынца? Ды гэтага ніхто не дазволіць. Нават сам начальнік міліцыі!

Пачуўшы такія словы, я абурыўся:

– І што гэта за парадкі? Каб жонку ўбачыць, трэба начальніку міліцыі ў ногі кланяцца? А можа, мая Люська не дачакалася і ўжо нарадзіла? Я знайду на вас управу! Да самога міністра дайду!

– Нарадзіла? – вылупіў вочы капітан.

– А што яшчэ ў раддоме робяць? – ускіпеў я.

– У раддоме? – перапытаў ён і гучна зарагатаў.

Я хацеў зноў пакрыўдзіцца, але праз смех капітан змог прагаварыць:

– Раддом побач, а гэта – райаддзел міліцыі!..

Міліцыянер трапіўся спагадлівы: у КПЗ мяне не пасадзіў, а адправіў дахаты, каб праспаўся.

Назаўтра раніцай мне патэлефанавала жонка:

– Федзька, ты дзе? Завёз мяне ў бальніцу і носа не паказваеш!

Я разгубіўся і чэсна адказаў:

– Не было часу. Дзіця замочваў.

– Якое дзіця? Ахламон! – ускіпела жонка. – Мяне ж на захаванне паклалі, вітамінамі шпігуюць, а нараджаць мне праз два месяцы!..

Паклаў я трубку і ледзь не заплакаў ад крыўды. На сябе самога. Ну і на Міцьку таксама: гэта ж ён прапанаваў дзіця замачыць, а я, дурань, і пагадзіўся... Усё, больш ні кроплі ў рот не вазьму! Пакуль сын не народзіцца!..

«Вожык», № 5, 2012 г.

Віктар КУНЦЭВІЧ

СУПРАЦЬСТАЯННЕ

Байка

Над рачулкай – дошка кладкі,
Вельмі ж вузкая яна.
І Баран, даволі гладкі,
Згледзеў раптам Парсюка,
Што да кладкі гэтаксама
Нетаропка шыбаваў,
Ды чакаць (ішоў жа прама!)
Ён не стаў – хады наддаў.
Загрымелі капытамі
Над вадою з двух бакоў –
І канфлікт паміж рагамі
І свінячым пятаком
Загрымеў, бы ляснуў гром!

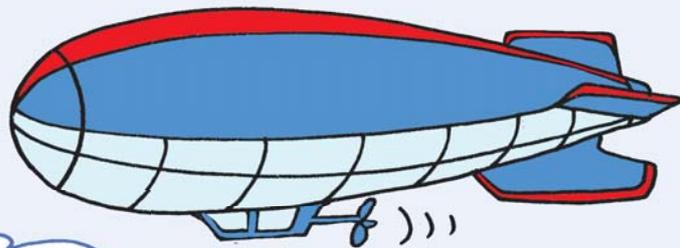
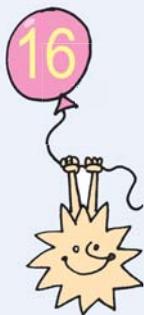
Браткі, бачыў я учора,
Як схаліліся шафёры
На праездзе між двароў –
Ледзь іх потым люд развёў!

«Вожык», № 7, 2014 г.

КРЫШТАЛЬНЫ ЗВОН

Торба выслізнула з рук,
Зазвінела шкло...
На сухі гарачы брук
Пацякло віно.
І узрушана дзяцюк
Мовіў: – Чорт... Разбіў...
Што вы, чэрці, як без рук, –
Хоць бы хто злавіў!
– Хе, – аскаліўся адзін.
Іншы мовіў глуха:
– Плот, казёл, не гарадзі! –
Сцебануў у вуха...
І знаходлівы Лявон
Зноў пачуў крышталёны звон.

«Вожык», № 6, 2012 г.

Васіль НАЙДЗІН

Іранеска

— А-а... Кацюлькін, новы супрацоўнік нашай рэдакцыі. Заходзь-заходзь... Я ж папярэдтваў: сваім работнікам да мяне можна без усялякіх стукаў-грукаў. У любы час і па любой прычыне. Бачу, напісаў ужо нешта... Ну, давай хутчэй, пачытаем...

— Напісаў, але не ведаю...

— Даведаемся, Кацюлькін! Ты думаеш, мяне прызначалі галоўным за прыгожыя вочы ці яшчэ там за што? О-о не, памыляешся. І ў мяне быў першы твор. Крэмзалі яго, рэзалі...

— У мяне не першы, напісаў пакуль што...

— Не гарачыся і ніколі мне не прэрэч. Чуў я, хлопец ты памяркоўны, сціплы. Але ж у нашай справе кожнаму карціць паспрачацца. Іншы ледзь ногі валачэ, а ў доказы кінецца — бяда. Адкуль сілы бяруцца... О-о-о! Восем старонак у цябе. Мнагавата атрымалася, мнагавата. Але нічога, скубанём крыху, адсячом пустое, глядзіш — і пойдзе... Памятаю, і мяне скублі-рэзалі... Ты думаеш, рэдактарамі — ды яшчэ галоўнымі! — нараджаюцца? О-о не!

З цягам часу ўсё... Я, нават не чытаючы, бачу, а што не бачу — адчуваю: цяжкая ў цябе напісана. На старонцы ўсяго па тры-чатыры абзацы. І сказы вялікія. А цяпер жа мода ў літаратуры: два-тры словы — кропка! Тры-чатыры сказы — абзац! Тады і лёгкасьць. Пры чытанні, перакладзе. І ўсім работы менш...

— У Гогаля ёсць старонкі, дзе ніводнага абзаца...

— Паважаны Хацюлькін! Не будзем...

— Я Кацюлькін!

— Прабач, хацеў як лепш... Дык вось не будзем гаварыць сёння пра класікаў. Нам яшчэ да іх далекавата.

— Я напісаў...

— Бачу, што ты напісаў. І адчуваецца — нядрэнна атрымалася. Пад канец вунь і абзацаў прыбавілася. Як галоўны рэдактар скажу больш: у канцы любога твора закрутка трэба, інтрыга. Спачатку, зразумела, падводка, а тады — бац! Такая закрутка, каб чытач войкнуў. І забыўся пра ўсё на свеце. Пра сюжэт, герояў тэксту твайго толькі думаў. І пра аўтара.

— Пра мяне тут многа чаго...

— Не трэба адразу зазнавацца.

— Вы мяне не разумеце...

— Выдатна разумею... Нічога, папрацуеш у нас гадкі тры-чатыры, прыгледзішся, як мы пішам, і ў цябе пойдзе... Дарэчы, дакументы ты ўсе аформіў?

— Аўтабіяграфія засталася.

— Давай яе таксама сюды.

— Яна ў вашых руках.

— Цьфу, чорт! Во даеш ты, Кацюлькін! Нельга было раней сказаць?! На восем старонак, кажаш. Ну і добра. Пісаць, значыць, любіш.

А без гэтага ў нас нельга, пярэ нас корміць...

— Я карыстаюся камп'ютарам.

— Цудоўна! Сучасны чалавек, перспектывны работнік. Ну што тут яшчэ скажаш — малайцом!.. Лёгка ўсё чытаецца, прыгожа глядзіцца. Я і па аўтабіяграфіі ўжо бачу — нармальна, здольнасць няўзброеным вокам праглядаецца. Вось — абзацы ёсць, кропкі, коскі. Нават чатыры клічнікі! І ніводнага пыталніка. Усё, значыць, зразумела ў тваёй біяграфіі. А цяпер ідзі, Кацюлькін, у свой кабінет і працуй. Як я цябе вучыў...

«Мільён руж», Мн., 2020 г.

Васіль ДЗЕРАВЯШКА

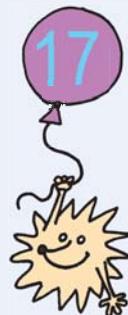
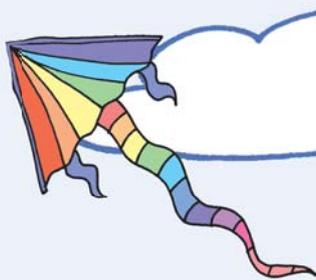

Кум Васіль куме Матруне
Па густой калгаснай руні
Дужым трактарам здалёк
Дровы на зіму валок.

Так спяшаўся ён найпросткі
Да Матруны на край вёскі,
Бо у кумкі, ведаў ён,
Быццам старка — самагон.

Толькі выруліў у двор,
Брыгадзіра чорт прыпёр:
— Ай, Васіль, што нарабіў!
Спляжыў, пэўна, гектар ніў.

Ці твае аслеплі вочы,
Што з дарогі гэтак збочыў?
За такое парушэнне
Пойдзеш заўтра на праўленне!

Кум Васіль куме Матруне
Кінуў дровы каля пуні,
І кума на грамаў сто
Павяля яго за стол...

Вось назаўтра у канторы
Кіпіць бура, як на моры:
Тут, на чым стаіць зямля,
Асуджаюць Васіля.

Брыгадзір руку ўзнямае,
Да спакою заклікае.
І ў агульнай цішыні
Грымнуў голас старшыні:

— Нам, сябры, на жаль, вядома:
Дысцыпліна, як салома,
Гнецца, ломіцца ды трэцца...
І таму, як мне здаецца,

Кожны наш механізатар,
Хто да выпіўкі аматар,
Будзе штраф плаціць! Найперш
Тры рублі — ніяк не менш!

Чуў, Васіль? І май на ўвазе,
Калі што, ў наступным разе
Раскашэлішся ізноў
Будзь здароў — на пяць рублёў!..

Наступілі адвячоркі,
Дружна высыпалі зоркі.
Брыгадзір дзівіўся зноў,
Як спакойна ад лясоў
Кум Васіль куме Матруне
След у след па той жа руні,
Тым жа трактарам здалёк
Сосны гонкія валок...

Анатоль МАРОЗАЎ

Сіла вершаванага слова

3 натуры

Гэта гісторыя адбылася восенню 1990 года. На Бялыніччыне вялася праца па зборы матэрыялаў для раённай кнігі «Памяць». Невялікая група з трох чалавек, у якую ўваходзіў і аўтар гэтых радкоў, была накіравана для працы з дакументамі дзяржаўнага архіва Магілёўскай вобласці.

Надышоў абедзенны перапынак, і мы вырашылі наведаць кафэ «Зялёны луг», якое знаходзілася побач з будынкам абласнога архіва. Зайшлі ў залу, выбралі ўтульнае месца за столікам. Афіцыянтка прынесла меню. У ім былі толькі комплексныя абеды. Мяне, яшчэ даволі маладога чалавека, прапанаваныя варыянты задавальнялі, і я выбраў адзін з іх.

Мае калегі — а гэта былі сярэдняга ўзросту жанчыны — хацелі загазаць салаты, першыя стравы і чай, але афіцыянтка адмовілася прымаць такую замову. Маўляў, трэба браць увесь комплекс, а есці або не другую страву — ваша справа. Жанчыны заўпарціліся. Яны настойвалі на тым, што каўбаскі па-магілёўску — занадта вострыя, наперчаныя, шмат часнаку, а гэта не для іх страўнікаў. Афіцыянтка, як кажуць, не здавала пазіцый...

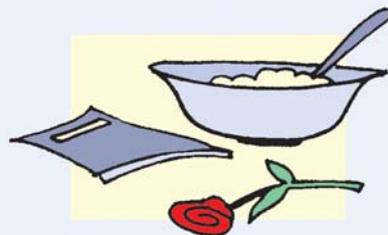
Тым часам я паспеў паабедаць. А затым дастаў з кішэні пінжака аўтаручку, узяў сурвэтку і на сыты страўнік напісаў верш. На пачатку пазначыў: «Адміністрацыі кафэ «Зялёны луг» прысвячаецца», а далей...

*Прыйшоў калі ў «Зялёны луг»,
Сядзі маўкліва, нібы дух.
Тут не спытаюць у цябе,
Ці будзеш першае, ці не,
Ці любіш каўбасу, салат?
Сядзі маўкліва, як салдат.
Нясуць табе усе прынады!
Хіба ты комплексу не рады?
А што пярчыць, шчыпае да ікоты,
Адміністрацыі зусім няма турботы.
Сядзі маўкліва. Хочаш еш, не еш,
А грошы ў касу — унясеш!*

Скончыўшы, я ўручыў сурвэтку афіцыянтцы і папрасіў перадаць яе адміністрацыі кафэ.

Праз пяць хвілін з-за службовых дзвярэй паказалася жаночая галава. Яна моўчкі ацаніла абстаноўку ў зале і знікла. Зараз жа загучала песня ў выкананні Юрыя Антонава: «Жизнь играет с нами в прятки...» Яшчэ праз хвіліну да маіх калег падышла тая ж афіцыянтка і папрасіла прабачэння, што яе не так зразумелі. Прыняла і хутка прынесла заказ: салаты, супы ды чай. А з дынамікаў даносілася: «Это жизнь, это жизнь, наша жизнь...»

Вось так пры дапамозе вершаванага слова вырашыўся канфлікт з адміністрацыяй кафэ «Зялёны луг».

Уладзімір ДУКТАЎ

(Урывак з апавядання)

Вучыўся Юрась Муха старанна, таму пасля заканчэння педагагічнага інстытута яго ўладкавалі тут выкладчыкам. <...> Мужчына прыгадаў свайго аднакашніка Сяргея Когута, які жыві і працаваў у вясковай школе ля Бабруйска і неаднойчы запрашаў да сябе ў госці. Сазваніўся з ім па тэлефоне, дамовіўся аб сустрэчы. <...>

Сядзячы за сталом у Сяргея, узяўшы па чарцы, пачалі ўспамінаць студэнцтва. Юрась прыгадаў, як у іх пакоі ў замку праварочваўся ключ, з-за чаго дзверы не зачыняліся. Аднойчы вечарам хлопцы гулялі ў карты. Дамовіліся: той, хто прайграў, залазіць пад стол і брэша па-сабачы, гырчыць... У пакоі стаяў рогат, час ад часу чуўся брэх, то вісклівы, тонкі, то басавіты, густы... Сяргею доўга шанцавала, але нарэшце і ён прайграў і, падпарадкоўваючыся правілам, палез пад стол...

Паверхам ніжэй жыла камендант інтэрната. Яна ўсё гэта чула, доўга цярпела і раптам, разлаваная, паднялася да іх, адчыніла дзверы.

Убачыўшы яе на парозе, хлопцы знерухомелі ад нечаканасці: яны ж замкнулі дзверы, але не праверылі, ці зачыніліся тыя. Да ўсяго хлопцы былі без кашуль і штаноў, у адных трусах. Когут, сядзячы пад сталом, не бачыў каменданта і працягваў брахаць і выць. А тая, прысеўшы на кукішкі, зазірнула пад стол. Яны сутыкнуліся твар у твар. Сяргей ад нечаканасці анямеў.

– Вылеціш, Когут, з інстытута, заўтра рэктару мая дакладная ляжа на стол! – паабяцала камендант і выйшла з пакоя.

Когут, як быў у трусах, памкнуўся ўслед за ёй. Дагнаў і, ідучы па калідоры, упрошваў не рабіць гэтага. Маўляў, ён адзін у маці, вясковай жанчыны, тая не перажыве, калі яго вытураць з інстытута...

Насустрэч трапляліся дзяўчаты, якія жылі ў інтэрнаце. Уражаныя выглядам напаяўраздзетага Когута, яны ўзнялі лямант. Камендант была няўмольная: «Не!..» Спачатку яна не звяртала ўвагі, як выглядае Когут, а калі заўважыла, то закрычала: «Вар’ят!..»

І тады Когут сказаў:

– Калі вы гэта зробіце, дык я наклады на сябе рукі.

Ён вярнуўся ў пакой, прывязаў на вярхоўку армейскія, з доўгімі халявамі чаравікі, у якіх прыйшоў

з войска. Затым, замацаваўшы дзверы канец вярхоўкі за батарэю цэнтральнага ацяплення, спуściў чаравікі ў акно так, каб яны напалову вытыркаліся перад акном каменданта на першым паверсе...

Раніцой, прачнуўшыся, жанчына ўбачыла чаравікі і загаласіла. З крыкам «павесіўся!» яна кінулася да вахцёра, дзе быў тэлефон, набрала нумар хуткай дапамогі і страціла прытомнасць. Але ў вахцёра быў нашатыр, які ён даў каменданту панюхаць, тая ачуныла і, не чакаючы хуткай, пабегла на другі паверх. Дзверы пакоя, у якім жыві Когут, былі незамкнёныя, і яна, убегшы туды, убачыла Когута, які спакойна пасопваў у ложку. Камендант, нібыта тыгрыца, наляцела на «нябожчыка» і пачала яго лупцаваць далонямі па чым папала.

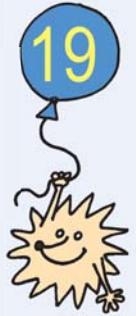
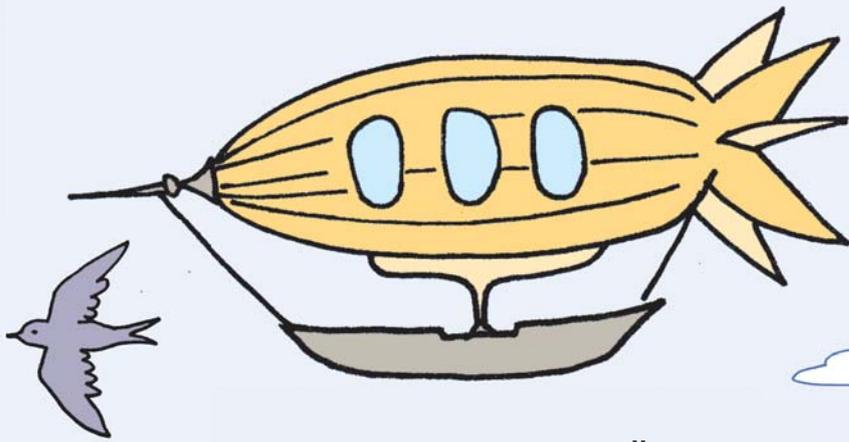
Хлопцы ледзь уратавалі таварыша, бо тая аказалася надта дужай. Зрэшты жанчына супакоілася толькі тады, калі хлопцы скінуліся на шампанскае, цукеркі і занеслі ёй, – у дэканат не паведаміла...

Калі ж прыехала хуткая, вахцёр, пажылы мужчына, пенсіянер, былы настаўнік, які любіў студэнтаў, адправіў медыкаў, сказаўшы, што выйшла памылка. Маўляў, аднаму было кепска, а студэнты – народ такі, усё пераблыталі...

«Полымя», № 6, 2012 г.

Святлана МАГІЛЕЎЧЫК

БІТВА З ЭКСТРАСЭНСАМ

Гумарэска

Настрой у мяне апошнім часам, скажу вам, не вельмі. А ўсё таму, што жонка прызвычалася глядзець па тэлевізары «Бітву экстрасэнсаў».

Ну, няхай бы сабе і глядзела, дык пасля кожнага выпуску гэтай перадачы яна абавязкова нешта нясе дадому. То кітайскую жабу, якая нібыта грошы прыцягвае, то бразготку, якая звініць, здаецца, ад аднаго толькі ўздыху і праганяе злых духаў, то яшчэ якую гадасць.

Аднойчы нейкай брыдотай так усю кватэру задыміла, што дыхаць не было як! Ужо і дадому баюся заходзіць. Неяк разлаваўся і паабяцаў, што скіну з балкона той тэлевізар. Але жонка ўпёрлася рукамі і нагамі.

— Хобі маё, — кажа, — нічым табе не шкодзіць. Не чапай!

Думаў, думаў, як быць, — і нарэшце дакумекаў. Дамовіўся на працы з нашай вахцёркай, Галінай Паўлаўнай, сыграць ролю экстрасэнса. Ды так, каб жонцы больш ніколі не захацелася сваім «хобі» займацца. Паўлаўна хутка пагадзілася. Актрыса яна выдатная! У мастацкай самадзейнасці самая лепшая ўдзельніца. Да таго ж і прэмію ёй паабяцаў.

Раніцай у нядзелю ў дзверы нехта пазваніў. Мы з жонкай пабеглі адчыняць.

На парозе стаяла жанчына ў фантазійным адзенні і з густым вэлюмам на твары.

— Прабачце, шануюныя гаспадары, — глыбокім голасам прамовіла незнаёмка. — Я праходзіла міма і адчула, што ў вас за дзвярыма вялікія геамагнітныя ўзрушэнні і не вельмі добрая аўра.

Жонка хацела нешта ёй сказаць, але жанчына працягвала:

— Я экстрасэнс-практык. Грошай з вас патрабаваць не буду. Мяне вельмі зацікавіў паток негатывнай энергіі з вашай кватэры. Дазволіце зайсці?

— Праходзьце, праходзьце, — я шырэй расчыніў дзверы і падміргнуў ёй. — Забясплатна мы заўсёды згодны!

А сам падумаў: «Брава, Паўлаўна! Малайчына. Нават не пазнаў у грыве!»

Госця ўважліва аглядзела прыхожую.

— У вас увесь негатыв ідзе ад нейкага блізкага чалавека, — адразу ж узяла быка за рогі экстрасэнс. — Ён бывае ў вас штодзень.

«Цешча! — прамільгнула ў мяне думка. — Ай ды Паўлаўна! Выпішу табе дзве прэміі!»

— Мужчынскага полу, — удакладніла яна.

Мы з жонкай напружыліся.

— Вось яго рэчы! — яна выцягнула аднекуль мой гальштук, які згубіўся пару тыдняў таму.

Я злавіў сярдзіты жончын позірк.

Жанчына між тым абыходзіла ўсю нашу кватэру і пастаянна нешта каменціравала.

— Трэба чысціць, — урэшце рэзюмавала яна. — Іначай гора ад вас не адчэпіцца. Але гэта ўжо будзе каштаваць грошай. Дзвесце долараў. Вырашайце самі.

Жонка згодна захітала галавой. Я абурыўся. Нічога сабе! Так мы з Паўлаўнай не дамаўляліся. Але прамаўчаў. Заўтра прыйдзе на змену і як піць даць верне!

Госця тым часам дастала з кішэні нейкую пляшачку, папырскала вадкасцю з яе на падлогу.

— Трэба, — кажа, — і залатыя ўпрыгажэнні папырскаць, каб алергіі не было.

Тут я ўжо ледзь стрымаўся! Актрыса пачала пераігрываць. Вырасьць збегчы ў суседні пакой, патэлефанаваць ёй на мабільны і спыніць гэты канцэрт.

— Можа, кавы? — нечакана прыйшла на дапамогу жонка. — А я якраз ювелірныя вырабы прынясу.

Я схопіў тэлефон і зірнуў на экран. Восем прапушчаных тэлефанаванняў! Усе ад Паўлаўны! І эсэмэска: «Выбачайце. Сёння не магу. Унучка захварэла». Чакайце, а хто ж тады ў нас у кватэры? Пальцы мае цвёрда пачалі набіраць 102.

...Праз некалькі гадзін вартаўнікі закону пакінулі кватэру, вядома, прыхапіўшы з сабою госцю. Міліцыянеры шчыра дзякавалі нам, што дапамаглі затрымаць махлярку, якая абчысціла некалькі дамоў у нашым раёне. Як толькі за імі зачыніліся дзверы, жонка зграбла ў сметніцу ўсіх сваіх жаб, падвескі, бразготкі і нават мой гальштук. Але я ніколечкі на яе не пакрыўдзіўся. Галоўнае, што ў бітве з экстрасэнсамі перамога была за мной!

Генадзь АЎЛАСЕНКА

Моўныя казусы

АДЗЕННЕ (НЕ) ДЛЯ ЁСІХ

Як з'явіліся джынсы?

Джынсы ведаюць усе. Іх зараз носяць і міліярдэры, і беспрацоўныя. Асабліва іх любіць моладзь.

Дык адкуль жа яны ўзяліся, гэтыя джынсы, і чаму такую назву займелі?

З даўніх часоў у італьянскім горадзе Генуі выраблялі вельмі трывалую тканіну, якую англічане празвалі «джын», што значыць «генуэзская». Калі ў канцы XIX стагоддзя ў Каліфорніі знайшлі золата і туды з надзеяй хутка разбагацець кінуліся дзясяткі тысяч людзей, малады прадпрымальнік Леві Страус вырашыў забяспечыць іх палаткамі для часовага жылля. Для гэтай мэты ідэальна падыходзіла тканіна джын.

Але гандаль быў слабы. Бізнесмену пагражала поўнае разарэнне. Тым не менш ён не апусціў рукі. Заўважыўшы, якім нетрывалым было адзенне шукальнікаў золата, як хутка яно зношвалася і рвалася (асабліва штаны), Леві вырашыў замест палатак прапанаваць старацелям зручныя штаны з тканіны джын. Вось так і з'явіліся на свет славутыя джынсы. Ну, а фарбаваць іх у сіні колер таксама было задумкай Леві Страуса.

Шукальнікам золата джынсы спадабаліся. Неўзабаве штаны пачалі насіць механікі, будаўнікі, фермеры. Доўгі час джынсы заставаліся толькі адзеннем для рабочага люду, як раптам... Спачатку ў ЗША, а потым і ў Заходняй Еўропе ўспыхнуў пратэсны рух моладзі, і ў знак адмовы ад так званых буржуазных каштоўнасцей юнакі і дзяўчаты пачалі масава апранаць «рабочае адзенне».

У хуткім часе джынсы сталі папулярнымі ва ўсім свеце. І застаюцца такімі да нашага часу.

Калготкі, якія ў 1950-я гады Чэхаславакія пастаўляла ў СССР, мелі на ўпакоўцы надпіс «калготы пунчоховы». Слова «пунчоховы» азначала ўласна калготкі (параўнайце з беларускім словам «панчохі»), а калготы з чэшскай мовы перакладаліся як «штаны». Але ў СССР «калготы пунчоховы» адразу ж скарацілі да «калгот», а потым пачалі называць «калготкі».

У сувязі з гэтым часам здараліся казусы. Турысты з СССР, якія наведвалі Чэхаславакію, прасілі ў краме калготкі, а прадаўцы замест гэтага працягвалі ім... жаночыя трусікі. Бо па-чэшску менавіта гэты прадмет жаночага гардэробу называецца калготкамі.

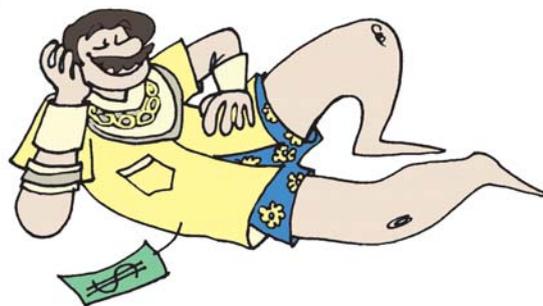

Золата на плячах

У багатых свае дзівацтвы. То закажуць сабе мабільнік з каштоўнага металу, то загадаюць поўнасю пакрыць дарагім футрам аўтамабіль. А індыйскі бізнесмен Дата Фудж захацеў апрануць кашулю з... чыстага золата!

Над яе стварэннем працавалі пятнаццаць самых лепшых ювеліраў. Тэхналогію вытворчасці яны захавалі ў тайне. Вядома толькі, што залатыя пласцінкі, з якіх зроблена славутая кашуля, прымацоўвалі адна да адной нейкім асаблівым спосабам. Каб адзенне было і трывалым, і да скуры прыемна прылягала.

Гэтая абнова абышлася Дата Фуджу ў дваццаць дзве з паловай тысячы долараў. Яе вага – ажно сем кілаграмаў! Цяжкавата... Але чаго не зробіш дзеля моды! Ці, хутчэй, дзеля таго, каб хоць чымсьці ды вылучыцца.

Мікола ГІРГЕЛЬ.

Наталля КАБЯКОВА і Алесь ФУРС.

Васіль ТКАЧОЎ

ЯК ШОРТЫ ВЫ'НАЙШЛІ

Гісторыка

Кажуць, шорты прыйшлі да нас з-за мяжы. А вось мой зямляк дзед Лявон цалкам не згодны.

— Наце вам! — катэгарычна і аўтарытэтна заяўляе ён і прыводзіць жалезныя, на ягоны погляд, аргументы. — З-за мяжы? Адкуль там могуць узяцца такія разумнікі-вынаходнікі? Хто гэта выдумаў такую акалесіцу? Не верце! У нас, у нас іх прыдумалі, і не пярэчце мне... Гэта ж паспрачаліся — уга яшчэ калі было! — суседзі Пятро і Рыгор з-за нейкай дробязі, нават вітацца і размаўляць перасталі. Які чорны кот прабег паміж імі — невядома, але што было, тое было. Факт. Дык вось, памыла неяк Петракова жонка штаны ды павесіла іх сушыцца на паркан — якраз калашыны аказаліся на Рыгравым агародзе. Тады што ён робіць, блазнюк? Чык

нажніцамі — і адрэзаў тыя калашыны і закінуў на Петракову тэрыторыю: маўляў, бяры сваё дабро, не парушай мяжы. А то, бач ты, звесіў тут ногі!..

Петракова кабета, канешне ж, лямант узяла немаведама які, нават паабяцала скаргу куды належыць напісаць. Але ж Пятро нацягнуў тыя абрэзаныя штаны на сябе, прайшоўся — і ягоны твар адразу засвяціўся ўсмешкай. Ён падняў угору вялікі палец: «Нікуды не скардзіся, кабета! Забараняю! Бачыш, якія выдатныя трусы-штаны атрымаліся? Асабліва цяпер, улетку, як прыемна ў іх хадзіць: ветрык лыткі лагодзіць, ногі дыхаюць...»

Пазней, гледзячы на Пятра, паабразалі свае штаны і іншыя мужчыны нашых Шкірдзюкоў. А што ж Рыгор? Хацеў запатэнтаваць сваё вынаходніцтва, але пакуль збіраўся, замежнікі яго апярэдзілі. Завалілі тымі шортамі ўсю краіну і, вядома ж, Шкірдзюкі не абмінулі... Цяпер Рыгор кусае локці: калі б, кажа, не спаў у шапку, даўно б на «мерсэдэсе» ездзіў.

Толькі вось памірыліся Пятро з Рыгорам ці не, забыў папытаць у дзеда Лявона. Ён будзе ведаць. Як толькі прыеду ў вёску — пацікаўлюся абавязкова. Зрэшты, ці ж гэта так важна ў параўнанні з самім фактам здзейсненага адкрыцця?..

г. Гомель.

Пачытайце дзецям

НЕ ХАПАЛА... КРАПІВЫ!

На паляне дзеці ўлетку
У букет збіралі кветкі,
Каб прынесці іх адтуль
Для матуль і для бабуль...
Каля жыта, што на полі,
Васількоў расце даволі.
Воддаль – белыя рамонкі
З ветрыкам вядуць гамонку...
Коля кветкі спрытна рваў.
Але раптам закрычаў,
Стаў на рукі хутка дзьмуць.
Слёзы па шчаках бягуць...
Ой, якія пухіры!
Пакусалі камары?
Здагадаліся ўжо вы:
Жэўжык Коля крапівы
У букет хацеў дадаць,
Каб яго расфарбаваць!
Бо і сонечным рамонкам,
Касачам, смалёўцы звонкай,
І валошкам ярка-сінім
Не хапала зеляніны!

Сцяпан ЦАРЫК,
г. Брэст.

Не парушыў...

Міні-комікс Аляксандра КАРШАКЕВІЧА.

Ірына САСНА

Казка

Жыла-была Нітка на шпульцы. А ў іголачніку красавалася Іголка.

Калі трэба было, гаспадыня адрывала Нітку, прасоўвала яе ў вушка Іголкі... І вось тады Нітка з Іголкай пачыналі сварыцца. Нітка ўпікала: «Як мне было добра без цябе! А цяпер мушу за табой цягнуцца». Іголка таксама не маўчала: «Я таксама без цябе ніякага клопату не ведала, зараз жа трэба цягнуць цябе за сабой!» Такія звадкі здараліся часта.

Аднойчы жанчына пачула іх спрэчку. Яна ўзяла ў рукі Іголку з Ніткай і ласкава прамовіла:

– Іголчка, не тупіся, лёгка каліся. Нітачка, не блытайся, не закручвайся, хадзі роўненька за Іголкай.

І пачала працаваць. На гэты раз брала па чарзе Ніткі розных колераў, бо рабіла вышыванку. Неўзабаве на бялуткай сурвэтцы расцвілі фіялкі, рамонкі, васількі... Кветкі былі як жывыя.

Унучка гаспадыні Аленка доўга разглядала гэтую прыгажосць. А бабуля хваліла сваіх паслухмяных памочніц:

– Гэта дзякуючы Іголцы і Ніткам так атрымалася! Іголка сама ў руках хадзіла. А нітачкі, як шаўковыя, так і клаліся на палатно. Нездарма пра іх і прыказка ёсць: «Куды іголка, туды і нітка». Як жа не сябраваць?

Іголка і Нітка (тыя самыя, што нядаўна сварыліся) нібыта ўпершыню ўбачылі адна адну. Прыемна было такое чуць. Хуценька памірыліся і больш ніколі не сварыліся.

Вышыванку бабуля падарыла Аленцы, на памяць. Каб не забывалася, што заўсёды ім лепш сябраваць, а не варагаваць!

Жлобінскі раён,
в. Пірэвічы.

ГІСТОРЫЙКІ

Галіна МІЦКЕВІЧ

НЕ ЗДАГАДАЛІСЯ...

Прыехала да мяне ўнучка на канікулы. Свешым паветрам дыхала, адпачывала ды па гаспадарцы дапамагала.

Неяк пайшлі з ёй да крыніцы па ваду. Набралі поўныя вёдры. Сусед убацьу ды не ўстрымаўся: «Вам бы каромыслы ўзяць. А вы і не здагадаліся!» Пакліў, значыць.

Назаўтра прывезлі яму дровы. Згрузілі каля дарогі ды ўкацілі. Стаіць ён, чухае патыліцу. Як жа з вуліцы у двор даставіць? Унучка ўсміхаецца: «Вам бы тачку ўзяць. А вы і не здагадаліся!» Пачырваневу сусед, усё зразумеў. Яна ж раз – і стаіць каля кучы дроў: «Давайце дапамагу!» І без маёй падказкі, сама здагадалася...

БУДЗЕ МНЕ, БУДЗЕ І ТАБЕ

Папрасіла жонка, каб муж прынёс у хату дроў у печы выпаліць. «Не пашкадуеш, – паабяцала. – Будзе мне, будзе і табе». Булак задумала напчы. Ну а мужчына, вядома, паспадзяваўся на чарку.

Жонка выпаліла ў печы. Напакла духмяных булак. Паклікала мужа. Той прыйшоў ды глядзіць няўцямна: «А дзе ж мне?» Кабета ў адказ: «А вось і табе, – ды паказвае на цёплую печ. – Грэйся!»

Потым, праўда, пашкадавала мужа ды дала кроплю для сугрэву. Улёгся ён на печы ды булкай закусіў.

Гомельская вобласць,
г. Петрыкаў.

Ганна СІНІЦА і Аляксандр БАГДАНОВІЧ.

Дачны парадокс

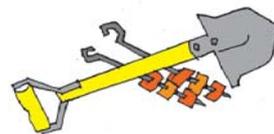
Чаму на лецішчы заўсёды –
З якой няведамай рукі –
Дапамагчы мне кожны згодны,
Калі я смажу шашлык?

Хоць не прашу ані у кога
Шампур раз-пораз павярнуць,
А да мангала з дапамогай
Заўжды ахвотныя бягуць.

Парады сыплюцца, бы з рога:
Як лепей мяса гатаваць,
Ці дадаваць цыбулі многа,
Калі шашлык з агню здымаць.

Але кудысь усе дзяюцца,
Як трэба глебу мне ўскапаць,
У працы ўвішнай разгарнуцца –
Рыдлёўкай добра памахаць...

Калі па праўдзе вам сказаць –
Тады нікога не сабраць.

Пракол і дазвол

У мяне – скажу вам шчыра –
Сёння радасны настрой,
Быццам думкі цешыць ліра
Дзіўнай музыкай жывой.

Я ад жонкі ўчора раптам
Атрымаў круты дазвол.
І з такой нагоды варта
Мне накрыць шыкоўны стол.

Напярэдадні мы з Толем
«Парыбачылі» як след.
Пакуль спалі пад таполяй –
Хтосьці ўкраў веласіпед!

На рыбалку ранкам золкім
Можна болей не хадзіць:
Дазваляе цяпер жонка
Мне гарэлку дома піць...

Генрых ТАРАСЕВІЧ,
г. Мінск.

Анекдоты
ад дырэктара
ДУК «Брагінская
цэнтральная раённая
бібліятэка»
Галіны Георгіеўны
КАРПЕНКІ

Сэр Генры Баскервіль:
— Бэрымар, што ў нас
на сняданак?
— Аўсянка, сэр.
— А на абед?
— Аўсянка, сэр.
— А на вячэру?
— Катлеты, сэр.
— Ура!
— 3 аўсянкі, сэр.

* * *

Падчас прыёму на
працу.

— І яшчэ згодна з пра-
віламі нашай фірмы вы
нікому не павінны паве-
дамляць памер зароб-
най платы.
— Ды я, шчыра кажу-
чы, і не збіраўся... гань-
баваць сябе.

* * *

Адэскі фальклор.
— Сёмачка, я шукала
цукар і выпадкова знайш-
ла ў дуле тваёй стрэльбы
грошы! Так цікава: што ты
мне хацеў купіць, дарагі?

* * *

Перад днём нараджэн-
ня сябра таварышы ра-
яцца.

— А давай падарым
яму запальнічку!
— Ён не курыць.
— Тады давай пінжак
у ананасах, штаны такія
зялёныя і...
— І ты не куры.

* * *

Жонка вярнулася пас-
ля паездкі на аўтамабілі:
— Мілы, а што ты фут-
бол не глядзіш? Я тут піва
прывнесла...
— Моцна?
— Ну, фара, бампер,
капот...

* * *

— Сяргей, ты завязаў?
— Завязаў.
— Сапраўды?
— Сапраўды.
— На абодвух чаравіках?

* * *

Хлопец расказвае сябру:
— Учора быў у яе
дома. Усе сцены ўвешаны
стрэльбамі для палявання.
І што напружыла больш
за ўсё: яна пастаянна на-
зывала мяне зайчыкам...

* * *

Сустрэча старых сяб-
роў.

— Я чуў, ты зноў ажа-
ніўся?
— Так, з Таняй.
— Дык яна ж сястра
тваёй першай жонкі!
— Разумееш, да цеш-
чы надта прывык...

* * *

Хворы пачаў нешта па-
дазваць, калі ўрач пры-
мераў яго чаравікі...

* * *

Спіс спраў на сённю:
1. Не сённю!

16+

«Вожык» — грамадска-палітычны, літаратурна-мастацкі часопіс
№ 8 (1583), 2020 год.
Выдаецца з ліпеня 1941 года.

Заснавальнікі: Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь,
рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Галоўны рэдактар
Юлія Францаўна ЗАРЭЦКАЯ.

Рэдакцыйная калегія: Сяргей ВОЛКАЎ, Навум ГАЛЬПЯРОВІЧ,
Мікола ПРГЕЛЬ, Юлія ЗАРЭЦКАЯ, Міхась КАВАЛЕЎ, Казімір КАМЕЙША,
Алег КАРПОВІЧ, Міхась ПАЗНЯКОЎ, Уладзімір САЛАМАХА,
Васіль ТКАЧОЎ, Мікола ШАБОВІЧ.

Рэдакцыя: Аляксандр КАРШАКЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара,
мастацкі аддзел), Алена КЕДА (аддзел фельетонаў і пісьмаў),
Вераніка МАНДЗІК (аддзел літаратуры),
Анастасія СКАРКО (мастацкі аддзел).

Адрас рэдакцыі
Юрыдычны адрас: Рэспубліка Беларусь, 220013, г. Мінск,
вул. Б. Хмяльніцкага, 10 а.
E-mail: info@viazda.minsk.by.

Паштовы адрас: Рэспубліка Беларусь, 220034, г. Мінск,
вул. Захарова, 19.

E-mail: a-vojik@yandex.by;
Тэлефон галоўнага рэдактара, намесніка галоўнага
рэдактара, аддзелаў фельетонаў і пісьмаў, літаратуры, мастацкага —
244-92-37, бухгалтэры — 287-18-81, факс — 284-84-61.

Падпісныя індэкссы:
74844 — індывідуальны, 01380 — індывідуальны льготны,
748442 — ведамасны, 01381 — ведамасны льготны.

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі № 520
ад 10.12.2012, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Выдавец
Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»
Дырэктар — галоўны рэдактар Павел Якаўлевіч СУХАРУКАЎ

Камп'ютарная вёрстка: Святлана ТАРГОНСКАЯ
Стыльрэдактар: Марыя ГІЛЕВІЧ, Бажэна ГАНУШКІНА
Падпісана да друку 13.08.2020. Фармат 60x84 1/8. Афсетны друк.
Папера афсетная. Ум. друк. арк. 2,79.
Ул.-выд. арк. 3,60. Тыраж 489 экз. Заказ

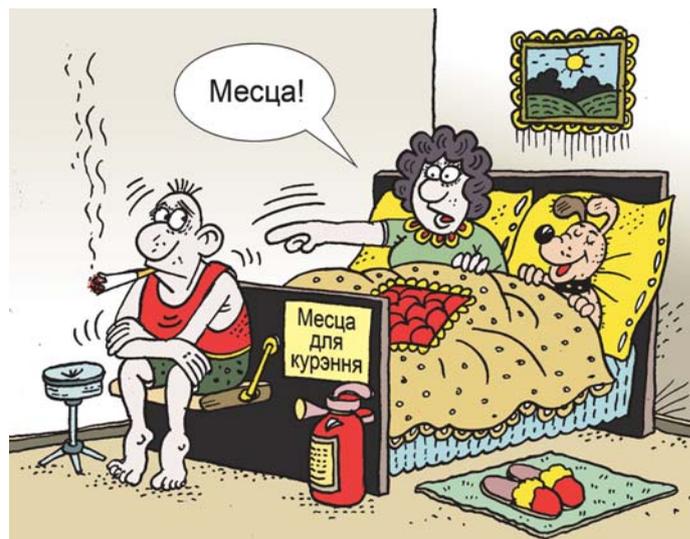
Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «БудМедыаПраект».
ЛП № 02330/71 ад 23.01.2014, вул. В. Харужай, 13/61,
220123, Мінск, Рэспубліка Беларусь.

Матэрыялы не рэагуюцца і не вяртаюцца, прымаюцца толькі ў электронным выглядзе.
Перадрукоўваючы матэрыял, трэба абавязкова спасылцацца на «Вожык».
Аўтары публікацый нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў.
Рэдакцыя можа друкаваць матэрыялы, не падзяляючы паціўню і думку аўтараў.

© Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь, 2020
© РВУ «Выдавецкі дом «Звязда», 2020

Піць і курыць — здароўю шкодзіць!

У жніўні і верабей піва варыць.

А яшчэ кожны стрэляны верабей ведае,
што, каб быць хмельным ад смеху,
трэба не забыцца выпісаць «Вожык»!

Нашы індэксы:

ІНДЫВІДУАЛЬНЫ – 74844,

ІНДЫВІДУАЛЬНЫ ЛЬГОТНЫ

(для жыхароў сельскай мясцовасці: райцэнтры і населеныя пункты раёнаў) – **01380;**

ВЕДАМАСНЫ – 748442,

ВЕДАМАСНЫ ЛЬГОТНЫ

(для ўстаноў Міністэрства культуры, Міністэрства адукацыі) – **01381.**

Падпісатца можна ў любым аддзяленні сувязі РУП «Белпошта» (у тым ліку самастойна аформіць інтэрнэт-падпіску – на сайце «Выдавецкага дома «Звязда» ў раздзеле «Падпіска» ёсць падрабязная інструкцыя).

Праз аддзяленні сувязі можна аформіць падпіску на абаненцкую скрыню, з дастаўкай да кватэры «з уручэннем з рук у рукі».

РУП «Белсаюздрук» ажыццяўляе прыём падпіскі ў кіёсках і «Да запатрабавання».

А яшчэ – па інтэрнэце (з дапамогай пластыкавых электронных картак, электронных грошай) ці праз аўтаматызаваную сістэму Адзінай разлікова-інфармацыйнай прасторы (АРИП).

Таксама ў Вас ёсць магчымасць атрымаць свежы нумар напярэдадні выхаду папяровага варыянта. Для гэтага патрэбна аформіць падпіску на PDF-версію выдання (на сайце «Выдавецкага дома «Звязда» ў раздзеле «Падпіска» ёсць падрабязная інструкцыя). Даступна падпіска і на папярэднія нумары: у прыватнасці, архіў 2018 і 2019 гадоў.

ПАДПІСКА НА ІІ ПАЎГОДДЗЕ 2020 ГОДА

Падпіска на 1 месяц каштуе:

індэкс 74844, цана 6 рублёў 36 капеек,

індэкс 01380, цана 5 рублёў 32 капейкі,

індэкс 748442, цана 18 рублёў 54 капейкі,

індэкс 01381, цана 14 рублёў 94 капейкі.

Лячу іголка-
ўколваннем

Пётр КОЗИЧ.

**Чытайце
ў наступным нумары:**

АНОНС

Калі замест цыбулі вырастае... дуля?

Чаму трэба цалаваць цешчу?

Якая карысць ад глабальнага пацяплення?

У каго самы дарагі хвост?

Як дакапацца да ісціны?

Што найперш: форма ці змест?